

Nota Jeugdbeleid 2008-2010

GEMEENTE BERNISSE

2008-2010

VOORWOORD

Ieder kind verdient de kans op een goede ontwikkeling in een veilige en gezonde omgeving, waarin het alle talenten volop kan ontwikkelen. Naast de verantwoordelijkheid die ouders als opvoeders daarin hebben, zien we in Bernisse een keur aan (vooral verenigings-)activiteiten die óók een wezenlijke bijdrage leveren aan die ontwikkeling. Het verenigingsleven in Bernisse omvat een uitgebreid aanbod van sociaal-culturele, educatieve en sportieve activiteiten. Heel veel jongeren maken daar gebruik van en heel veel vrijwilligers zijn dagelijks met onze jeugd in de weer. Al deze activiteiten in verenigings- en teamverband vormen, gezien hun aard, een perfecte voorbereiding op de rollen die onze kinderen later in de maatschappij gaan vervullen. Het Collegeprogramma *Bernisse in Balans* stelt dit ook al duidelijk: (team)sport en culturele uitingen kunnen een aanzienlijke impuls geven aan het besef van normen en waarden bij jeugd en jongeren. Samen activiteiten ondernemen, leren rekening houden met anderen zijn *de ingrediënten* voor succesvolle burgerschapsvorming. Daar hebben we allemaal profijt van!

Ik ben ervan overtuigd dat de hierboven genoemde activiteiten een solide basis vormen voor de ontwikkeling van evenwichtige en sociale burgers die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij. Diverse onderzoeken laten bovendien zien dat, naast genetische factoren, de vorming van kinderen voor het overgrote deel wordt beïnvloed door de sociale omgeving en de school. Juist op die laatste twee terreinen heeft de gemeente (wettelijke) plichten en verantwoordelijkheden en is zij actief. Uitgangspunt daarbij is dat preventief jeugdbeleid bijv. door zinvolle vrijetijdsbesteding, effectiever is dan het treffen van maatregelen achteraf (curatief).

Echter ook in Bernisse is de maatschappelijke werkelijkheid anders. Ook hier hebben we te maken met jongeren die niet in een ideale omgeving opgroeien en daardoor zorgen voor overlast in de omgeving of zelf in ernstige psychische of fysieke problemen raken. Integraal jeugdbeleid zal dus moeten bestaan uit maatregelen met preventieve, algemene, repressieve en curatieve aspecten.

Het jeugdbeleid in Bernisse is tot op heden geen integraal aandachtspunt geweest. De kern van deze eerste integrale nota jeugdbeleid is samenhang aan te brengen tussen alle activiteiten die voor de jeugd (moeten) worden georganiseerd, welke doelen daarbij worden nagestreefd en op welke wijze de gemeente temidden van vele andere partners daarin de regie voert. U zult zien dat in deze nota ook veel aandacht wordt besteed aan de zorgkant van het jeugdbeleid, aan voorzieningen, structuren en instrumenten die ervoor moeten zorgen dat leer-, gedrags- en opvoedingsproblemen bij de jeugd tijdig worden gesignaleerd en dat er tijdig professionele hulp en ondersteuning wordt verleend.

Het integraal jeugdbeleid heeft raakvlakken met een groot aantal andere gemeentelijke beleidsvelden. Het is de uitdaging en tevens de opdracht ook met die beleidsvelden integraal beleid te ontwikkelen. Juist op de meerwaarde die daaruit voortvloeit hebben onze burgers recht. Alleen op die wijze doen we de goede dingen goed en kunnen we onderbouwen dat alles in het werk wordt gesteld om jongeren de veilige en gezonde omgeving te bieden waar zij recht op hebben.

April 2008, Jan van Doorn,
portefeuillehouder jeugd

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord wethouder Van Doorn	2
1. Inleiding	
1.1 Inleiding	5
1.2 Reikwijdte nota	
1.3 Doelgroep	
1.4 Leeswijzer	6
2. Ontwikkelingen in het jeugdbeleid	
2.1 Inleiding	7
2.2 Landelijke ontwikkelingen	
2.3 Regionale ontwikkelingen	8
2.4 Lokale ontwikkelingen	12
3. Zorg	
3.1 Inleiding	14
3.2 Wettelijke taken	
3.3 Huidige situatie	15
3.4 Wat willen we bereiken?	17
3.5 Hoe willen we dat bereiken?	19
4. Gezondheid	
4.1 Inleiding	22
4.2 Wettelijke taken	
4.3 Huidige situatie	23
4.4 Wat willen we bereiken?	26
4.5 Hoe willen we dat bereiken?	27
5. Onderwijs en werk	
5.1 Inleiding	29
5.2 Wettelijke taken	
5.3 Huidige situatie	30
5.4 Wat willen we bereiken?	36
5.5 Hoe willen we dat bereiken?	37
6. Vrije tijd	
6.1 Inleiding	39
6.2 Wettelijke taken	
6.3 Huidige situatie	
6.4 Wat willen we bereiken?	42
6.5 Hoe willen we dat bereiken?	43
7. Openbare Orde en Veiligheid	
7.1 Inleiding	45

7.2 Wettelijke taken

7.3 Huidige situatie

7.4 Wat willen we bereiken?

48

7.5 Hoe willen we dat bereiken?

50

8 Samenvatting maatregelen en financiële vertaling

Bijlagen

Bijlage 1: Kansen voor Kinderen

Bijlage 2: Nota Regionale Aanpak ROSA

Bijlage 3: Lokaal Educatieve Agenda

1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Het jeugdbeleid van de gemeente Bernisse is lange tijd versnipperd geweest. Hoewel er mooie projecten zijn gerealiseerd, was de koers die wij voor onze jongste inwoners voor ogen hadden niet altijd duidelijk beschreven met als gevolg veel ad hoc beslissingen. Het collegeprogramma 2007-2010 is de start geweest voor het opstellen van een nieuwe visie en het hanteren van een nieuwe aanpak voor onze jeugd en jongeren. De gemeente Bernisse stelt expliciet in haar beleid dat de jeugd de toekomst heeft en dat de gemeente daarom wil investeren in deze doelgroep. Zij wil dit bereiken op basis van een breed gedragen visie en een gestructureerde aanpak. De nota Jeugdbeleid is opgesteld als startpunt van deze nieuwe beleidlijn.

1.2 Reikwijdte nota

De nota Jeugdbeleid voorziet in de wettelijke verplichtingen, maar gaat daarnaast nog een stapje verder in ambitie door ook een aantal bestuurlijke wensen uit te werken (bv. speelruimte). Gemeenten zijn wettelijk verplicht om een zorgstructuur op te zetten en een lokaal educatieve agenda op te stellen. Gemeenten zijn daarnaast wettelijk verantwoordelijk voor het voeren van een algemeen (preventief) jeugdbeleid. In de uitvoering van deze taken hebben gemeenten zeer veel vrijheid gekregen. Deze nota is opgesteld op een in onze ogen passend ambitieniveau voor de gemeente Bernisse.

1.3 Doelgroep

Het jeugdbeleid heeft betrekking op alle inwoners van Bernisse in de leeftijd van 0 tot 23 jaar. In Bernisse zijn dit ongeveer 3500 kinderen/jongeren. Het algemene jeugdbeleid richt zich voornamelijk op het scheppen van randvoorwaarden voor de diverse leeftijdscategorieën en op preventieve activiteiten.

Box 1.1 Doelgroepen		
Leeftijdscategorie	Aantal in 2008	Beleidsfocus
0 tot 4 jaar	511	Bij deze leeftijdscategorie gaat het met name om het aanspreken van de omgeving. Belangrijke componenten zijn het gezin, het consultatiebureau, kinderopvang en peuterspeelzalen.
4 tot 12 jaar	1242	De omgeving van het kind neemt in deze categorie een belangrijke plaats in. De focus is gericht op het gezin, het primair onderwijs, de buitenruimte, gezondheidszorg, jeugdzorg en welzijn.
12 tot 18 jaar	956	De nadruk verschuift naar zelfstandig functioneren. In deze leeftijdscategorie nemen het gezin, het voortgezet onderwijs, de buitenruimte, vrijetijdsvoorzieningen, gezondheidszorg en jeugdzorg een belangrijke rol in.
18 tot 24 jaar	804	Voor deze categorie ligt het accent op onderwijs en de arbeidsmarkt.

Naast het algemene jeugdbeleid streven wij ernaar dat geen enkel kind buiten de boot valt. Om deze reden besteden wij in ons beleid vrij veel aandacht aan de zorg voor kinderen en gezinnen die extra ondersteuning kunnen gebruiken. Hierbij willen wij u wel expliciet meegeven, dat het veelal slechts

een beperkte groep betreft waar relatief veel aandacht naar uit gaat. Verreweg het grootste gedeelte van de kinderen en jongeren groeit zonder noemenswaardige problemen op.

1.4 Leeswijzer

De nota Jeugdbeleid is opgezet aan de hand van de volgende thema's:

- Zorg
- Gezondheid
- Onderwijs en Werk
- Vrije Tijd
- Veiligheid

In hoofdstuk 2 leest u de belangrijkste landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen die betrekking hebben op of van invloed zijn op het jeugdbeleid binnen Bernisse. Vervolgens gaat de nota in de hoofdstukken 3 tot en met 7 in op de bovenstaande thema's. Per thema wordt de huidige situatie beschreven, de wettelijke verplichtingen aangeduid, de speerpunten voor de komende periode aangegeven en de concrete maatregelen beschreven die wij willen inzetten om deze speerpunten te realiseren. In hoofdstuk 8 treft u vervolgens een samenvatting met een financiële vertaling.

2. ONTWIKKELINGEN IN HET JEUGDBELEID

2.1 Inleiding

Jeugd en gezin staan landelijk volop in de belangstelling. Er is zelfs een minister voor Jeugd en Gezin aangesteld. De ontwikkelingen op jeugdbeleid volgen elkaar de laatste jaren in hoog tempo op. In dit hoofdstuk hebben we de belangrijkste ontwikkelingen op landelijk, regionaal en lokaal niveau voor u op een rij gezet.

2.2 Landelijke ontwikkelingen

Het rijk maakt zich hard voor gelijke kansen voor alle kinderen in Nederland. Alle kinderen moeten kansen krijgen om zich goed te ontwikkelen, ongeacht culturele achtergrond of handicap. Centraal in het beleidsprogramma staan dan ook vijf voorwaarden voor de goede ontwikkeling van kinderen. Kinderen moeten:

- gezond opgroeien
- veilig opgroeien
- een steentje bijdragen aan de maatschappij
- talenten ontwikkelen en plezier hebben
- goed voorbereid zijn op de toekomst

Vanuit het rijk wordt flink geïnvesteerd in het creëren van een sluitende aanpak jeugdzorg en jeugdgezondheidszorg, een doorgaande ontwikkelingslijn en het stimuleren van een gezonde leefstijl. Hieronder schetsen we de belangrijkste programma's / activiteiten.

2.2.1. Operatie Jong en Kansen voor Kinderen

Om samenhang aan te brengen tussen de diverse beleidsvelden die met jeugd te maken hebben is landelijk "Operatie Jong" in het leven geroepen. Operatie Jong is een samenwerkingsverband tussen diverse ministeries. Operatie Jong wil de samenhang in het jeugdbeleid versterken en de samenwerking tussen Rijk, medeoverheden en partners verbeteren met maar één doel: een sterk en resultaatgericht jeugdbeleid, met hierin ruimte voor eigen lokaal jeugdbeleid.

Het vorige kabinet heeft de aanbevelingen van Operatie Jong omgezet in het project Kansen voor Kinderen. Dit project bevat de opgaven voor Nederland voor de huidige regeerperiode. De opgaven zijn geconcentreerd rond drie thema's: jeugd & gezin, onderwijs en veiligheid & handhaving. Bij elk van deze thema's is een aantal maatregelen bedacht dat gedurende de regeringsperiode verder uitgewerkt wordt. In die zin is er geen sprake van een statische omgeving, maar zullen de accenten vanuit het rijk steeds in beweging zijn. De lijn uit de drie thema's vormt wel een randvoorwaarde voor de verdere ontwikkeling van het lokale beleid, vanzelfsprekend voor het wettelijke gedeelte, maar ook voor het niet-wettelijke gedeelte. In bijlage 1 treft u een samenvatting van het project Kansen voor Kinderen.

2.2.1. Verbeteren toegang Jeugdzorg

De toegang tot de Jeugdzorg wordt belemmerd door lange wachtlijsten. Het huidige kabinet heeft extra geld beschikbaar gesteld voor het wegwerken van de wachtlijsten en het beter stroomlijnen en doelmatiger laten werken van de jeugdzorg. Daarnaast zet het kabinet in op het beperken van de

Box 2.1 Aanbevelingen Operatie JONG

Opvang

1. Bundel de verschillende regelingen op het gebied van opvang voor 0-12 jarigen, voorschoolse educatie en ontwikkelingsstimulering in één wettelijk kader.
2. Breng de opvangfuncties onder in één CAO voor alle professionals die op dit gebied werkzaam zijn.

Educatie en werk

3. Zorg voor een versnelde invoering van een sluitende zorgstructuur rondom scholen.
4. Creëer (indien juridisch mogelijk) sanctiemogelijkheden voor gemeenten zodat zij er zorg voor kunnen dragen dat alle jongeren tot 23 jaar een opleiding volgen totdat zij een startkwalificatie behalen, indien cognitief daartoe in staat en niet door een handicap belemmerd.
5. Vraag de MBO-raad en werkgeversorganisaties een protocol te ontwikkelen voor koppeling van bestanden betreffende stage- en werkplekken.

Opvoeding en bescherming

6. Wijzig de WCPV zodanig dat de uitvoering van de integrale jeugdgezondheidszorg 0 tot 19 jaar wordt belegd bij één organisatie, die in verbinding staat met de zorgadviesteams rondom scholen.
7. Definieer ondubbelzinnige criteria voor het onderscheid tussen generalistische vormen en specialistische vormen van ambulante jeugdzorg.
8. In de loop van 2007 moeten alle gemeenten kunnen beschikken over de verwijzindex.
9. Uiterlijk 1 januari 2008 moet in alle gemeenten worden gewerkt met het elektronisch kinddossier jeugdgezondheidszorg.
10. Het elektronisch patiëntendossier en het elektronisch kinddossier moeten aan elkaar worden gekoppeld.
11. Maak het Centrum voor jeugd en gezin frontoffice voor geïntegreerde indicatiestelling. Organiseer daartoe de mandatering vanuit de formele indicatie-organen en zorg voor een goede borging van de kwaliteit. Sluit daarbij aan bij de werkwijze die reeds in het kader van het Jong-thema "Harmonisatie van indicatiestelling" is ontwikkeld en formaliseer deze op den duur.
12. Bundel de huidige indicatieorganen in een geïntegreerde voorziening voor indicatiestelling waar een brede toetsing op de indicatieprocedure kan plaatsvinden.

Investeren in de voorkant

13. Investeer in de voorkant van de keten, zowel door een meerjarige inzet van extra middelen, als via bundeling van financieringsstromen ten behoeve van de domeinen opvoeding, bescherming, opvang, educatie, werk en preventieve taken veiligheid. Zet deze middelen in bij gemeenten via het gemeentefonds.
14. Zie erop toe dat de prestatie-indicatoren ten aanzien van de jeugdtaak van de politie en de samenwerking met lokale jeugdvoorzieningen worden ingevoerd.

instroom van jongeren in de jeugdzorg. Gemeenten zijn hierbij een belangrijke partner met betrekking tot het inzetten van preventieve maatregelen.

2.2.2. Centra voor Jeugd en Gezin

In alle gemeentes moeten Centra voor Jeugd en Gezin komen waar ouders, kinderen en jongeren terecht kunnen met allerlei vragen over opvoeden en opgroeien. De centra bieden advies en hulp op maat en houden zich bezig met preventie, signaleren en het bieden van ondersteuning en lichte hulp. Bij zwaardere problemen of een meer ingewikkelde hulpvraag nemen de centra contact op met de gemeentelijke jeugdgezondheidszorg en de provinciale jeugdzorg. Het is de bedoeling dat er een landelijk dekkend netwerk van CJG's wordt gerealiseerd van waaruit de zorg van diverse partijen wordt gecoördineerd en afgestemd.

Het kabinet wil dat de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) straks een herkenbaar inlooppunt in de buurt zijn. De regie op de Centra voor Jeugd en Gezin komt te liggen bij de gemeenten. De gemeenten krijgen grote vrijheid in het realiseren van de centra. Ze doen dit op basis van de eigen mogelijkheden en wensen. Zij dienen zich wel te conformeren aan een wettelijk vast te stellen basismodel.

2.2.3. Elektronisch kinddossier

Vanaf 1 januari 2009 krijgt ieder kind dat in Nederland wordt geboren een elektronisch kinddossier jeugdgezondheidszorg (EKD JGZ). Dit dossier bevat informatie over het kind, de gezinssituatie en de omgeving volgens het motto: geen kind buiten beeld. Consultatiebureau-artsen en verpleegkundigen van de jeugdgezondheidszorg houden het EKD JGZ bij. Zij gebruiken het EKD JGZ bij elk contactmoment voor registratie en informatie. Verschillende instanties voegen signalen aan het dossier toe zonder dat ze het kunnen inzien. Op die manier is de privacy van het kind geborgd en kan de jeugdgezondheidszorg zonodig snel hulpverlening inzetten.

Het EKD vervangt op geleidelijke basis de papieren dossiers en de bestaande lokale EKD-systemen. Vanaf 1 januari 2009 krijgen alle kinderen van 0 tot 19 jaar een EKD op het moment dat zij in contact komen met de jeugdgezondheidszorg. Een ander doel van het EKD is het inzicht geven in de gezondheidssituatie en de gezondheidsrisico's van groepen kinderen. De individuele kinddossiers leveren samen een schat aan informatie over de normaalwaarden van gezonde kinderen. Zo ontstaat een meer accuraat beeld van wat wel en wat niet gezond is. Deze kennis draagt bij aan een kwalitatief betere jeugdgezondheidszorg.

2.2.4. Lokaal Educatieve Agenda

Ieder kind heeft het recht om zijn talenten te ontwikkelen. Het kabinet wil dat scholen, voorschoolse voorzieningen en andere relevante lokale organisaties samenwerken om kinderen de kans te geven zich optimaal te ontwikkelen. Gemeenten dienen de regie te voeren. Zij zijn verplicht hun beleid voor de komende vier jaar op te stellen in een zogenoemde Lokaal Educatieve Agenda (LEA). Deze LEA is de opvolger van het onderwijsachterstandenbeleid en is qua onderwerpen breder opgezet.

2.2.5. Aanval op Uitval

Jaarlijks trekken duizenden jongeren de schooldeur achter zich dicht zonder een diploma. Deze voortijdig schoolverlaters hebben minder kansen op de arbeidsmarkt. OCW wil uitval voorkomen en jongeren stimuleren om alsnog een diploma te behalen. In 2006 startte het vorige kabinet de Aanval op de Uitval, het huidige kabinet zet dit beleid - versterkt en met meer acties - door.

2.3 Regionale ontwikkelingen

Als we kijken naar regionale ontwikkelingen, is vooral de Stadsregio een belangrijke partner in het jeugdbeleid. De regio Voorne Putten maakt onderdeel uit van de Stadsregio. De Stadsregio regisseert een aantal programma's in lijn met de landelijke ontwikkelingen:

2.3.1. Ieder kind wint

De stadsregio Rotterdam heeft begin november 2006 een werkconferentie georganiseerd met als doel een gezamenlijke aanpak binnen het jeugdbeleid te bewerkstelligen. Hierbij stond de verbetering en

versterking van de jeugdketen centraal. Vier kernthema's zijn tijdens deze conferentie behandeld, namelijk:

- verbetering van (vroeg)signalering;
- terugdringen van doorlooptijden en wachtlijsten;
- beter benutten van bestaande en extra capaciteiten;
- aansluiting lokaal/regionaal.

In de slotconclusie is onder andere opgenomen dat: *'de stadsregio, de afzonderlijke gemeenten en regionale en lokale partnerorganisaties in en rond het werkveld allemaal de bereidheid en inzet moeten hebben om bestuurlijke autonomie ondergeschikt te maken aan het gezamenlijke doel'*; namelijk het realiseren van een sterke jeugdzorgketen waar ieder kind en iedere ouder op kan rekenen .

Aan de stadsregionale samenwerking is in 2007 vervolg gegeven. In februari is het programma "Ieder kind wint 2007 – 2008" gepresenteerd. Het programma bevat vier hoofddoelstellingen waar omheen diverse acties ingezet worden om deze doelstellingen te laten slagen. De uitwerking van deze thema's vindt plaats in werkgroepen, waarin zowel vertegenwoordigers (bestuurders) van de gemeenten als van de instellingen in het werkveld zitten.

2.3.2. Stap naar een sprong

In oktober 2007 heeft de werkgroep, die zich bezig houdt met de ontwikkeling en implementatie van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in de regio, haar visie gepresenteerd in de vorm van het advies "Stap naar een sprong". De werkgroep heeft hiermee een ambitieus concept neergezet, dat bij realisering de toenemende vraag naar zware vormen van hulp kan keren en daarmee ook menselijk leed substantieel kan terugdringen.

In de visie krijgt het CJG de verantwoordelijkheid voor vijf hoofdprocessen in de jeugdzorg:

- monitoring en signalering
- informatie, advies en deskundigheidsbevordering
- interventie
- doorverwijzing
- zorgcoördinatie

Om de laagdrempeligheid van de voorziening te waarborgen zal het CJG zich alleen richten op de vrijwillige begeleiding en ondersteuning. In deze context kan het CJG dan ook de verantwoordelijkheid krijgen voor de screening van jongeren en voor de indicatiestelling die nu nog onder Bureau Jeugdzorg valt. Dit werkt kostenbesparend en klantvriendelijk (minder deuren en kortere doorlooptijden).

De visie beoogt de integratie van processen die nu nog over verschillende organisaties zijn verspreid. Dit betekent bijvoorbeeld dat de indicatiestelling door Bureau Jeugdzorg aan het CJG zou moeten worden overgedragen. Idealiter ontstaat er één nieuwe, geïntegreerde organisatie die binnen de gehele stadsregio actief is. Dat biedt de beste garantie voor werkelijke integratie van zorg en voorkomt dat het CJG een extra instituut wordt naast alle bestaande instituten. Het CJG is met dit advies een meer tastbaar begrip geworden. Hiermee is een (ambitieuw) concept neergelegd waarnaar gestreefd kan worden binnen de stadsregio. De komende periode zal moeten worden gebruikt om realisatie te bewerkstelligen.

Box 2.2. Deelprogramma's Ieder Kind Wint

1. Ongestoorde ontwikkeling door optimalisering van preventie & signalering

- Versterken van kennis- en informatiepositie
- Versterking effectiviteit bestaand aanbod
- Versterken relatie onderwijs/zorg
- Versterking aansluiting lokaal preventief aanbod – BJZ, zorginstellingen
- Ontwikkeling & implementatie CJG
- Vergroting bereik jeugdgezondheidszorg
- Verbreiding brede school-concept (snijvlak onderwijs/zorg)

2. Creëren van een tijdig en effectief op de vraag afgestemd aanbod aan hulpverlening

- Versterken kennis- en informatiepositie
- Versterken kwaliteit en effectiviteit van aanbod
- Versterking samenwerking instellingen (ontwikkeling nieuw aanbod, methoden e.d.)
- Versterking aansluiting zorgaanbod – lokaal preventief aanbod
- Creëren van speelveld voor intersectorale hulpverlening

3. Optimale benutting van gezamenlijk (keten-)potentieel

- Versterken kennis- en informatiepositie
- Versterking aansluiting tussen schakels
- Bekorten doorlooptijden en wachttijden
- Versterken focus

4. Versterken van (gezamenlijke) sturing op en samenwerking binnen keten(-onderdelen)

- Inrichting van een programmaorganisatie die zorgt dat het werkt. Aan alle deelnemers van deze organisatie wordt een bijdrage gevraagd.

2.3.3. Convenant aansluiting lokaal preventief jeugdbeleid en geïndiceerde jeugdzorg

In het kader van de op 1 januari 2005 in werking getreden Wet op de jeugdzorg werken de Stadsregio en de gemeenten samen aan het verbeteren van de aansluiting tussen het lokaal preventief jeugdbeleid en de geïndiceerde zorg. Vanaf 2007 mag vanuit de doeluitkering zorgaanbod uitsluitend geïndiceerde zorg bekostigd worden en uit de doeluitkering voor Bureau Jeugdzorg uitsluitend de wettelijke taken van het bureau. Dit betekent dat de **gemeenten** verantwoordelijk zijn voor de financiering en uitvoering van de preventieve taken. In de wet is bovendien opgenomen dat afstemming en meerjarige samenwerking bij het vormgeven en uitvoeren van de regionale jeugdzorg en het preventieve lokale jeugdbeleid om te komen tot een sluitende hulpverleningsketen gewenst zijn. De Stadsregio Rotterdam en de gemeenten op Voorne-Putten-Rozenburg hebben hier invulling aan gegeven door middel van een convenant.

In dit convenant zijn de gemeentelijke en stadsregionale taken afgebakend.

De gemeentelijke taken zijn:

- informatie en advies;
- signalering;
- licht ambulante hulpverlening;
- toeleiding naar zorg;
- coördinatie van zorg.

De stadsregio Rotterdam is verantwoordelijk voor:

- een goed functionerende toegang tot de geïndiceerde jeugdzorg;
- zorgen dat cliënten aanspraak op geïndiceerde jeugdzorg tot gelding kunnen brengen;
- het opstellen van een stadsregionaal beleidskader jeugdzorg en jaarlijks uitvoeringsprogramma met bijbehorende begroting, waarin de aansluiting met het lokale jeugdbeleid geformuleerd is;
- in dit kader overleggen met de gemeenten over de inzet van lokaal preventieve activiteiten;
- de inzet van bureau jeugdzorg op de aansluitingstaken ondermeer door deelname aan zorgstructuren in het lokale jeugdbeleid en met name het onderwijs.

Verder zijn in het convenant de onderwerpen benoemd ten aanzien van welke de stadsregio en de gemeenten aansluitende verantwoordelijkheden hebben. De benoemde onderwerpen zijn:

- afstemming gemeenten VPR en de stadsregio;
- aansluiting onderwijs-jeugdzorg;
- opbouw licht ambulante hulpverlening;
- toeleiding en toegang tot de geïndiceerde zorg/ voorpost;
- nazorg na geïndiceerde zorg;
- aansluiting justitie/ politie – jeugdzorg;
- lokale aansluiting totale keten van dienstverlening voor jeugd en jongeren;
- aansluiting jeugdzorg met de leeftijdscategorie 18-23 jarigen;
- financiering.

Bij de ontwikkeling van het lokale beleid zal rekening moeten worden gehouden met zowel de landelijke als de regionale ontwikkelingen en randvoorwaarden.

2.4 Lokale ontwikkelingen Jeugdbeleid

2.4.1. Wmo-plan

In september 2007 is het Wmo-plan 2007-2010 door de raad vastgesteld. De algemene beleidsuitgangspunten zoals vastgelegd in het Wmo-plan zijn ook van invloed op het jeugdbeleid. In totaal zijn er zeven uitgangspunten benoemd:

1. Vraagsturing (eigen verantwoordelijkheid);
2. Actieve Samenleving
3. Lokaal zorgstelsel
4. Civil Society
5. Preventie
6. Sturen op kansen en mogelijkheden
7. Efficiency

2.4.2. Collegeprogramma

In het collegeprogramma 'Bernisse in Balans' wordt de doelgroep jeugd expliciet benoemd als prioriteit binnen het totale beleid. Tevens zijn er een aantal expliciete maatregelen benoemd die onderdeel moeten gaan uitmaken van de nota Jeugdbeleid.

2.4.3. Woningbouw

De gemeente Bernisse is gestart met voor Bernisse grootschalige woningbouwprojecten. In de nieuwe wijken komen uiteraard ook kinderen en jongeren te wonen. De uitbreiding van het aantal woningen heeft gevolgen voor de voorzieningen voor deze doelgroep. Er moeten voldoende scholen zijn, bij de inrichting van een nieuwe wijk dient rekening gehouden te worden met spelen en ontmoeten, de behoefte aan vrijetijdsbesteding en uitgaan binnen de gemeente zal wellicht toenemen etc. Bij het opstellen van de nota Jeugdbeleid zal rekening gehouden moeten worden met een toename van het aantal kinderen en jongeren.

2.4.4. Integraal Veiligheidsbeleid

Jeugdbeleid en veiligheidsbeleid hangen nauw met elkaar samen. In hoofdstuk 7 wordt nader ingegaan op de relatie jeugd en veiligheid. In het jaar 2007 is de kadernota Integrale Veiligheid vastgesteld. In de nota zijn onder andere de volgende doelstellingen opgenomen:

- 1: Vermindering van het alcoholgebruik onder jongeren (leeftijd tot 16 jaar) zodat het percentage in de gemeente Bernisse in 2012 op of onder het gemiddelde van het eiland VPR ligt (basis is GGD-monitor).
- 2: Reduceren van het aantal (soft)drugsgebruikende jongeren (leeftijd tot 16 jaar) zodat het percentage in de gemeente Bernisse in 2012 onder het gemiddelde van het eiland VPR ligt (basis is GGD-monitor).

3. ZORG

3.1 Inleiding

De meeste kinderen groeien op in een gezin. Er zijn gezinnen met veel kinderen of met één kind. Gezinnen met één of twee ouders, of samengestelde gezinnen waarin de grootouders of pleegouders de opvoeding verzorgen. Binnen het gezin zijn ouders en opvoeders degenen die een kind helpen om zelfstandig te worden, om zich te ontwikkelen en om uit te groeien tot evenwichtige volwassenen. Een kind komt het best tot zijn ontwikkeling als hij opgroeit in een veilige omgeving waarin hij wordt gestimuleerd om kennis op te doen en nieuwe vaardigheden aan te leren. De meeste ouders en opvoeders slagen erin hun kinderen een goede basis mee te geven. Opvoeden is echter niet de makkelijkste taak! Waar kun je als ouders en opvoeders terecht met vragen? Wie helpt je als ouder/ opvoeder als je het (tijdelijk) even niet meer ziet zitten? Waar kun je als kind of jongere terecht als je thuis of op school problemen hebt? En wie grijpt er in als een situatie thuis niet meer veilig is? Om gezinnen, kinderen en jongeren te ondersteunen bij het opgroeien zorgt de gemeente voor de benodigde randvoorwaarden.

3.2 Wettelijke taken

3.2.1. Wet op de Jeugdzorg

Op 1 januari 2005 is de nieuwe Wet op de Jeugdzorg ingegaan. In deze wet staan de cliënt en zijn hulpvraag centraal. Cliënten zijn kinderen, jongeren en hun ouders of opvoeders die opgroei- en opvoedingsproblemen hebben. De Wet op de Jeugdzorg heeft als doel om de jeugdzorg samenhangend en vraaggericht te maken. Hoofdpunten van de wet:

- Kinderen, jongeren en ouders hebben recht op jeugdzorg;
- De zorg moet op tijd en op maat worden geleverd;
- De toegang tot zorg moet laagdrempelig worden georganiseerd;
- De zorg van diverse hulpverleners moet op elkaar afgestemd worden (inzet gezinscoach)

Gemeenten hebben binnen deze wet een belangrijke preventieve en signalerende rol. Zij moeten met hulp van algemene voorzieningen ernstige opgroei- en opvoedproblemen zo veel mogelijk voorkomen en anders de problemen tijdig signaleren.

3.2.2. Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Sinds 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) een feit. De Wmo bestaat uit negen prestatievelden waarop de gemeenten beleid moeten maken. Voor het jeugdbeleid is prestatieveld 2 uit de Wmo één van de belangrijkste kaders:

“ op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden”

Het beleid richt zich in principe op alle jongeren van 0 tot 23 jaar en hun ouders, maar richt zich meer specifiek op jongeren – en hun ouders – bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden. Dit beleidsterrein geldt als

aanvulling op de in andere wetgeving, zoals de WCPV en de Leerplichtwet, vastgelegde verantwoordelijkheden en taken. De gerichte preventie moet bestaan uit informatie en advies, signaleren van problemen, toegang tot het hulpaanbod, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg. Gemeenten dienen in dit kader onder andere een Centrum voor Jeugd en Gezin op te zetten.

3.3 Huidige situatie

3.3.1. Feiten en Cijfers

Er zijn nog maar weinig gegevens beschikbaar over het aantal kinderen, jongeren en ouders met een hulpvraag. Dat heeft voor een groot deel te maken met de versnippering in signalering, hulpverlening en registratie. Scholen, het Algemeen Maatschappelijk Werk, de politie, de GGD en tal van andere organisaties zetten zich in om kinderen en jongeren een veilige basis mee te geven. De samenwerking tussen instanties en de registratie van zaken is echter nog weinig geformaliseerd en gecoördineerd. Dit wil echter niet zeggen dat er binnen de gemeente Bernisse geen problemen zijn. Als we kijken naar het aantal 0-17 jarigen met een indicatie voor gespecialiseerde jeugdzorg, dan blijkt het in Bernisse om 406 kinderen te gaan¹. Dit is een kleine 15% van onze 0-17 jarigen. In vergelijking met het landelijke percentage neemt Bernisse een aandeel van 0,55% van alle 0-17 jarigen met een indicatie voor haar rekening.

3.3.2. Wat doen we al?

In de gemeente Bernisse hebben we een eerste aanzet gedaan om te komen tot een sluitende aanpak waarin alle hulpvragen op een juiste wijze worden behandeld en doorverwezen. De volgende zaken worden door ons gesubsidieerd en/of uitgevoerd:

Schoolgericht maatschappelijk werk

Op de basisscholen is een algemeen maatschappelijk werker werkzaam die de schakel vormt tussen de school en hulpverlening. Docenten kunnen met vragen en voor advies bij haar terecht. Bij complexere problemen begeleidt de algemeen maatschappelijk werkster het gezin naar een hulpverleningstraject. Het afgelopen jaar heeft de algemeen maatschappelijk werker regelmatig contact gehad met het Lokaal Zorgnetwerk (bemoeizorg), het consultatiebureau, de schoolarts, het VTO-team² en het team Huiselijk Geweld. Voor het voortgezet onderwijs subsidiëren wij het schoolgericht maatschappelijk Werk. De SMW-er fungeert als vertrouwenspersoon voor de leerlingen, bemiddelt bij problemen en verwijst door indien noodzakelijk.

Jeugdoverleg

Iedere zes weken vindt er in het gemeentehuis een overleg plaats met de wijkagenten, het jongerenwerk en de beleidsmedewerkers Jeugd en Openbare Orde en Veiligheid. In het overleg wordt voornamelijk casuïstiek besproken.

Jongerenwerk

De gemeente subsidieert Stichting PUSH om jongerenwerk uit voeren. Naast een aantal inloopbijeenkomsten voert St. PUSH vindplaatsgericht jongerenwerk uit. De jongerenwerker besteedt 6 uur per week aan het vindplaatsgerichte jongerenwerk.

---

¹ Kinderen in Tel databoek 2008

² Vroeg Tijdig onderkennen van Ontwikkelingsachterstanden.

Pilot Stevig Ouderschap

Het consultatiebureau heeft in opdracht van de gemeente Bernisse een pilotproject Stevig Ouderschap uitgevoerd. Dit preventieproject is een intensief opvoedingsondersteunend programma, gericht op gezinnen met pasgeboren kinderen. Geselecteerde gezinnen krijgen, naast de gebruikelijke zorg op de consultatiebureaus, intensieve opvoedingsondersteuning in de vorm van huisbezoeken van een gespecialiseerde vaste wijkverpleegkundige. Hierdoor ontstaat een vertrouwensband met het gezin en een goede bodem voor professionele opvoedingsondersteuning en zo nodig verwijzing in een vroeg stadium. Het project heeft twee doelstellingen:

1. Het voorkómen van opvoedingsproblematiek in de zin van emotionele- en gedragsproblemen.
2. Het voorkómen van kindermishandeling en –verwaarlozing als gevolg van opvoedingsproblematiek.

3.3.3. Knelpunten en verbeterpunten

Het huidige beleid op het thema zorg kent een aantal aandachtspunten:

a. Onbekendheid in het veld met mogelijkheden doorverwijzing en zorgverlening

Als gemeente participeren wij in diverse overleggen waarin de situatie van jeugdigen ter sprake komt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het regionale leerplichtoverleg, onze deelname aan ZATs³ op het voortgezet onderwijs, het lokale jeugdoverleg met de politie en het jongerenwerk, het regionale verslavingspreventieoverleg, het wekelijkse overleg met de politie, het overleg met de basisscholen etc.

Het consultatiebureau, peuterspeelzalen, kinderopvangorganisaties en scholen zijn belangrijke organisaties bij het vroegtijdig opsporen van problemen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan signalen van verwaarlozing zoals zonder ontbijt naar school, slechte hygiëne, regelmatig blauwe plekken, slaapgebrek etc. Maar ook het signaleren van afwijkend gedrag, ontwikkelingsachterstanden etc. Veelal zoeken organisaties eerst zelf naar oplossingen. Zij praten met de ouders / opvoeders over de zaken die zij signaleren en geven hen advies. In sommige gevallen is het probleem te complex om zelf op te lossen en willen zij hun signaal ergens kunnen afgeven zodat gespecialiseerde instellingen hulp kunnen verlenen. Op dit moment zijn instellingen nog te weinig bekend met de mogelijkheden die er binnen de gemeente Bernisse zijn en is de terugkoppeling van doorverwezen problemen marginaal.

b. Hiaten in zorgstructuur

In de huidige zorgstructuur zitten nog hiaten. Zo ontbreekt er een structuur voor de voorschoolse voorzieningen en kunnen ouders binnen Bernisse niet op een centraal punt terecht voor opvoedingsvragen. Om deze reden is de afgelopen maanden gewerkt aan een sluitende structuur. Deze structuur wordt in de volgende paragraaf verder uitgewerkt.

Uit het jaarverslag, 'Contactpersoon op het basisonderwijs in Bernisse 2006/2007', blijkt dat de meeste scholen een structureel overleg missen waar zij zorgen en signalen kunnen bespreken met verschillende disciplines waaronder de GGD, schoolarts en de contactpersoon/maatschappelijk werker.

---

³ Zorg Advies Teams

c. Uitbreiding ZATs

Uit de evaluatie van het GOA-beleid⁴ blijkt dat er behoefte is aan een netwerk 0 – 12 jarigen. Op dit moment worden de 0-4 jarigen niet besproken in de ZATs. Problemen in de ene familie betreffen echter veelal ook jongere gezinsleden die bekend zijn bij voorschoolse voorzieningen.

d. Schaalgrootte Centrum Jeugd en Gezin

Zoals eerder aangegeven is er regionaal, in het kader van Ieder Kind Wint, een werkgroep actief geweest die een concept, 'Stap naar een Sprong', voor de invoering van een CJG in de regio heeft ontwikkeld. Dit is een zeer ambitieus concept, dat de inspanning vraagt van alle spelers, dus gemeenten en betrokken instellingen, om een kans van slagen te hebben. Het ontwikkelde concept kan vanwege het hoge ambitieniveau ook alleen in breed regionaal verband verder worden ontwikkeld. De gemeente Bernisse is een te kleine speler om geheel op eigen kracht een CJG vorm te geven en het is dus wenselijk om aan te sluiten bij de regionale ontwikkelingen. Vanzelfsprekend kunnen en moeten we daarin nog wel lokale accenten leggen. Zo zullen we bijvoorbeeld zelf moeten nadenken over de (fysieke) positionering van een dergelijke voorziening binnen Bernisse. Het concept laat immers alle ruimte aan individuele gemeenten om die positie zelf in te vullen.

3.4 Wat willen we bereiken?

De komende jaren hebben wij de volgende speerpunten geformuleerd:

Speerpunt 1: Sluitende jeugdzorgketen 0 tot 23 jaar

Speerpunt 2: Opvoedings- en gezinsondersteuning aanbieden aan inwoners Bernisse

3.4.1. Sluitende jeugdzorgketen 0 tot 23 jaar

De laatste jaren berichten de media steeds vaker over schrijnende zaken waarin de jeugdhulpverlening in gebreke is gebleven. Het Maasmeisje, het meisje van Nulde, wanhopige ouders die een gezin uitmoorden etc. Achteraf bleek veelal dat buurtbewoners, leraren en kennissen van de betrokkenen wel een vermoeden hadden dat er iets niet klopte, dat er reeds diverse hulpverleners op de zaak zaten, maar dat het desondanks toch tot een escalatie kwam. Door deze berichtgeving is er een discussie op gang gekomen, waarin het voorkomen van escalatie centraal staat. Het rijk heeft zich ten doel gesteld de wachtlijsten in de jeugdzorg weg te werken en de diverse hulpverleners beter te laten samenwerken. Richting gemeenten is er de roep om vroegtijdig signalen te herkennen EN actie te ondernemen en deze actie vooral gecoördineerd te laten plaatsvinden.

In de gemeente Bernisse willen wij een sluitende zorgketen realiseren en willen wij dat alle kinderen en jongeren tijdig hulp kunnen krijgen als hier behoefte aan is. Een goede zorgstructuur kenmerkt zich door:

1. Vroegtijdige signalering

Om problemen adequaat op te kunnen lossen zal er allereerst aandacht moeten worden besteed aan de signalering van problemen: pas als het probleem in beeld is kan er immers gezocht worden naar oplossingen. Bovendien kan een vroegtijdige signalering (en ingrijpen) de escalatie van de problemen beperken.

---

⁴ Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden beleid (nu Lokaal Educatieve Agenda)

2. Effectieve actie bij problemen

Na de signalering zal er zo snel mogelijk en zo adequaat mogelijk ingegrepen moeten worden. Idealiter vindt er bij elk signaal op korte termijn een interventie plaats, die leidt tot of bijdraagt aan de oplossing van het probleem.

3. Doelmatige samenwerking

Om een adequate hulpverlening te kunnen bieden is het noodzakelijk dat instellingen die zich bezig houden met jongeren op een doelmatige wijze met elkaar samenwerken. De gemeente heeft hierin een regierol: zij stimuleert overleg en samenwerking en faciliteert daar waar nodig, zoals bijvoorbeeld met de (regionaal gefaciliteerde) invoering van een signaleringssysteem. Deze regierol is naar instellingen toe, maar ook naar andere overheden: op deze wijze kan een meer eenduidige werkwijze worden gecreëerd binnen voor de veelal regionaal werkende instellingen.

Het is geenszins onze bedoeling om als gemeente op de stoel van ouders en opvoeders te gaan zitten. Ook zijn wij van mening dat de zwaarte van de hulpverlening moet passen bij de aard van het gesignaleerde probleem. Uitgangspunt in de zorgstructuur is daarom dat vragen en problemen zo veel mogelijk op lokaal niveau opgelost worden. Indien de situatie complexer is, wordt meer specialistische hulp ingeschakeld.

3.4.2. Opvoedings- en gezinsondersteuning

Als ouder/opvoeder heb je de belangrijke taak om je kinderen een veilige en stimulerende omgeving te bieden. Opvoeden is geen gemakkelijke taak, maar het gaat de meeste ouders/opvoeders redelijk goed af. De laatste jaren is er steeds meer aandacht voor opvoeden. Op televisie zijn er opvoedprogramma's waarin de ouders leren omgaan met dwarse peuters, met ruziënde broertjes en zusjes en met het verdelen van de huishoudelijke en opvoedkundige taken. De behoefte aan deskundig advies en ondersteuning is de laatste jaren toegenomen. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het feit dat er aanbod is op dit gebied. Ook in Bernisse willen we ouders en opvoeders die twijfelen over de keuzes die ze moeten maken, die met hun handen in het haar staan bij de puberreacties van hun zoon of dochter of die heel specifiek een antwoord op een opvoedvraag willen hebben ondersteunen. Opvoedings- en gezinsondersteuning is een belangrijk en laagdrempelig onderdeel binnen de jeugdzorgketen.

Maatschappelijk gewenste effecten

- Geen enkel kind 'onzichtbaar'
- Tijdige en adequate hulpverlening

Indicatoren

- Vermindering geïndiceerde jeugdhulpverlening met 7% in 2011.

3.5 Hoe willen we dat bereiken?

Om de bovenstaande doelstellingen te bereiken willen we de volgende activiteiten uitvoeren:

3.5.1 Vaststellen en implementeren zorgstructuur

In box 1 treft u een voorstel voor het inrichten van de lokale en regionale zorgstructuur. De regionale zorgstructuur is reeds uitgewerkt in het kader van het programma Ieder Kind Wint. Vanuit het lokale jeugdbeleid is de autonomie op de inrichting van het regionale gedeelte minimaal. In bijlage 2 treft u een nota Regionale Aanpak ROSA. De autonomie van de gemeente op het inrichten van de lokale zorgstructuur is wel groot. Uiteraard dient er een goede aansluiting te zijn tussen lokale en regionale activiteiten, maar vooralsnog heeft de gemeente veel vrijheid in de wijze waarop zij haar structuur inricht.

Regionale zorgstructuur

In de regio hebben we afspraken gemaakt over de inrichting van een regionale zorgstructuur. Belangrijk in deze structuur is dat alle instanties hun signalen op één centraal punt kunnen melden. Wij maken hiervoor gebruik van het systeem Multisignaal. De Stadsregio bekostigt de opstartkosten van dit systeem. Binnenkort zullen er convenanten worden ondertekend waarin diverse signalerende partijen afspraken maken over het gebruik van Multisignaal. In iedere gemeente wordt vervolgens een ROSA-regisseur aangesteld, die gaat reageren op de binnengekomen signalen en die een brug vormt tussen de lokale instanties en de (veel regionaal georganiseerde) hulpverleners. Bij twee of meer signalen over een zelfde kind of familie krijgt de regisseur een seintje vanuit het systeem en zorgt de regisseur ervoor dat er hulp wordt geleverd. Tevens zorgt hij ervoor dat er door de hulpverleners integraal wordt samengewerkt. Een belangrijk hulpverleningsinstrument dat de ROSA-regisseur kan inzetten in de nieuwe structuur zijn de Jeugdcoach en Gezinscoach. Vanwege de beperkte schaalgrootte van de gemeente Bernisse zijn er regionaal afspraken gemaakt over het aanstellen van de regisseur en de coaches. Tot slot zijn er afspraken gemaakt om de informatieverstrekking aan kinderen en jongeren te bundelen op een website (digitale productencatalogus).

Lokale Zorgstructuur

Scholen, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, sportverenigingen, muziekverenigingen etc, zijn belangrijke vindplaatsen voor mogelijke problemen. Het is daarom belangrijk om een structuur te realiseren waarin iedereen weet waar hij/zij signalen kan melden en/of waar men advies kan krijgen hoe om te gaan met bepaalde situaties. Op lokaal niveau hebben we reeds een aantal verzamelpunten gerealiseerd. Om een sluitende aanpak te krijgen zijn de volgende netwerken noodzakelijk:

- Preventief Signaleringsnetwerk Bernisse (0 – 4 jarigen).
Bij dit netwerk zullen de peuterspeelzalen, kinderopvang, het consultatiebureau en het opvoedbureau betrokken zijn.
- Zorg Advies Teams Basisscholen (4 – 12 jarigen)
Deze multidisciplinaire teams zijn op iedere basisschool in Bernisse aanwezig, zij het op kleine schaal. Meestal betreft het een overleg met de directeur, intern begeleider, de contactpersoon (schoolmaatschappelijk werker), leerkracht en indien nodig zal de GGD (schoolarts) vertegenwoordigd worden.
In de Lokaal Educatieve Agenda wordt gepleit voor het instellen van een werkgroep die deze ZAT-structuur zal versterken.

- SMW –VO (12 – 18 jarigen)
Het School Maatschappelijk Werk vanuit het Voortgezet Onderwijs is vanuit de regio bij de jongeren betrokken en zal via Multisignaal verbonden zijn met de andere netwerken. Ook zal zij (indien nodig) betrokken worden bij het Preventief Jeugdoverleg Bernisse.
- Preventief Jeugdoverleg Bernisse (12 – 23 jarigen)
Het bestaande jeugdoverleg zal uitgebreid worden zodat ook op casusniveau jongeren aan bod komen. Het overleg zal bestaan uit een jongerenwerker, de politie, beleidsmedewerker veiligheid, beleidsmedewerker jeugd en indien nodig de schoolmaatschappelijk werker.

Vanuit deze netwerken worden signalen gemeld bij Multisignaal. Tevens wordt getracht de problemen zoveel mogelijk op lokaal niveau op te lossen.

Daarnaast is het belangrijk informatie en advies aan kinderen, jongeren en hun ouders goed te regelen en een poort te hebben waar mensen zelf melding kunnen doen van een hulpvraag. Het productenboek, het opvoedbureau (zie volgende paragraaf, en de vertrouwenspersonen op school voorzien in deze behoefte.

3.5.2. Ontwikkeling Centrum Jeugd en Gezin

De gemeente Bernisse maakt actief deel uit van de regionale overleggen omtrent het inrichten van een Centrum van jeugd en gezin. Vanuit Bernisse is meerdere malen aandacht gevraagd voor de schaalgrootte van kleine gemeenten en de mogelijkheid en wenselijkheid voor het opzetten van een fysiek centrum. Interessant is om te onderzoeken of eventueel ook aangesloten kan worden bij een bestaande structuur (bv. opvoedbureau). De gemeente Bernisse zal de komende tijd blijven participeren in de regionale overleggen.

3.5.3. Instellen opvoedbureau

Het opvoedbureau biedt laagdrempelige opvoedingsondersteuning aan ouders en professionals die met kinderen werken van 0 tot 19 jaar. Tot nu toe werkt het opvoedbureau met losse pedagogische consulten. Als wij kunnen realiseren dat zij een vast spreekuur krijgen in Bernisse zal de toegankelijkheid toenemen en kunnen zij bovendien een plek innemen in de sluitende lokale jeugdzorgketen. Deze maatregel maakt onderdeel uit van de Lokaal Educatieve Agenda.

3.5.4 Voorlichting zorgstructuur

Het is belangrijk dat alle betrokken instanties weten van het bestaan van de zorgstructuur. Zij hebben immers een belangrijke signaalfunctie. De regionale instellingen en de scholen hebben reeds een voorlichtingsavond gehad en zullen binnenkort het samenwerkingsconvenant 'Multisignaal' ondertekenen. Voor de lokale betrokkenen, zoals kerken, verenigingen en dergelijke zal er nog een voorlichtingsavond worden georganiseerd om de ROSA-structuur uit te leggen en hoe zij eventuele 'niet pluis' signalen kunnen melden via het elektronisch risicosignaleringsstelsel. In 2009 willen we vervolgens een folder ontwikkelen die we kunnen verspreiden.

3.5.5. Versterken ZAT-structuur

Wanneer de problematiek van een kind zodanig is dat het de deskundigheid van een ZAT van een basisschool overstijgt vindt er doorverwijzing plaats naar het Bovenschoolse ZAT. Dit regionale overleg stelt zich tot doel hulp en advies te geven aan school en ouders bij het oplossen of verminderen van de leer- en/of opvoedingsproblemen. Het platform bestaat uit meerdere specialisten, afhankelijk van het probleem van het kind. Ook het Preventief Signaleringsnetwerk Bernisse zal

aansluiting zoeken bij het Bovenschools ZAT. Dit ZAT is nu nog gericht op 4 – 12 jarigen maar zal zich in de toekomst op 0 – 12 jarigen gaan richten.

3.5.6 Monitoring en Evaluatie

In de Lokaal Educatieve Agenda zijn afspraken opgenomen over het monitoren en de evaluatie van ingezette activiteiten en netwerken. Jaarlijks zal er een rapportage plaats vinden. Het zwaartepunt in deze rapportage zal komen te liggen op:

- de wijze waarop er integrale samenwerking plaats vindt
- het functioneren van de ROSA-structuur
- het functioneren van de 'nieuwe' netwerken
- functioneren van het opvoedbureau

4. GEZONDHEID

4.1 Inleiding

Gezondheid is een groot goed! Dat beseft je vaak pas als je zelf ziek bent! Maar hoe leef je nu gezond? Welke voedingsstoffen zijn gezond en welke ongezond? En hoe schadelijk is roken en drinken nu eigenlijk? De gemeente Bernisse wil kinderen, jongeren en hun ouders graag stimuleren om gezond te leven.

4.2 Wettelijke taken

4.2.1. Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV)

In de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV) zijn de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente ten aanzien van collectieve preventie op het gebied van volksgezondheid vastgelegd. De gemeenten brengen de hieruit voortvloeiende werkzaamheden over het algemeen onder bij de GGD. De WCPV onderscheidt drie deelterreinen: collectieve preventie, infectieziektenbestrijding en jeugdgezondheidszorg.

Collectieve preventie

De gemeente heeft tot taak de totstandkoming en continuïteit van collectieve preventie te bevorderen. Daarnaast bevordert de gemeenteraad zorg voor de samenhang binnen de collectieve preventie en de afstemming tussen collectieve preventie en curatieve zorg. De taken van de gemeente op dit terrein zijn in ieder geval:

- Verwerven van inzicht in de lokale gezondheidssituatie van de bevolking;
- Bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen;
- Bijdragen aan preventieprogramma's;
- Bevorderen van medisch-milieukundige zorg;
- Bevorderen van technische hygiënezorg;
- Bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg.

Infectieziektenbestrijding

Verder draagt de gemeente in het kader van de WCPV zorg voor de uitvoering van de infectieziektebestrijding. Naast de taken op dit terrein die voortvloeien uit de Infectieziektenwet, zijn de taken van de gemeenteraad op dit terrein in ieder geval:

- Algemene infectieziektebestrijding;
- Bestrijding van seksueel overdraagbare aandoeningen, waaronder aids;
- Tuberculosebestrijding;
- Bron- en contactopsporing bij vermoeden op epidemieën van infectieziekten;
- Beantwoorden van vragen uit de bevolking;
- Geven van voorlichting en begeleiding.

Jeugdgezondheidszorg

De gemeente draagt eveneens zorg voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg. Taken op dit terrein zijn in ieder geval:

- Verwerven van inzicht in de ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jongeren en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren;
- Ramen van de behoefte aan zorg;
- Vroegtijdige opsporing en preventie van een aantal specifieke stoornissen en het aanbieden van vaccinaties voortkomend uit het Rijksvaccinatieprogramma;
- Geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
- Formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

4.3 Huidige situatie

4.3.1. Feiten en Cijfers

Uit de laatst gehouden gezondheidsenquête en uit de cijfers van de JGZ blijkt dat het met de eetgewoonten en het bewegen van de Bernisser jeugd alleszins meevalt: gemiddeld genomen hebben de Bernisser jongeren een iets betere leefstijl dan hun leeftijdsgenoten op geheel VPR.

Box 4.1 Gezondheid		
	Bernisse	VPR
Overgewicht		
4 t/m 6 jaar	5%	6%
11 t/m 12 jaar	13%	13%
13 t/m 17 jaar	8%	9%
Voeding & beweging 13 t/m 17 jaar		
Ontbijt niet elke dag	22%	29%
Eet eens per week of minder fruit	15%	17%
Eet eens per week of minder groenten	2%	3%
Sport minstens eens per week	88%	86%

Bronnen: Jeugdgezondheidszorg Informatie Systeem, schooljaar 2002-2003 en 2003-2004. Gezondheidsprofiel van Leerlingen op het voortgezet onderwijs, schooljaar 2002-2003 en 2003-2004

Anders zijn echter de cijfers met betrekking tot het gebruik van genotsmiddelen. Het percentage jongeren dat alcohol drinkt wordt niet groter. Jongeren zijn echter wel per keer méér gaan drinken. Het gebruik van hasj is daarnaast toegenomen, net zoals er landelijk een stijging is te zien. Middelengebruik hangt samen met leeftijd, geslacht en opleiding. Voor alle leeftijden geldt dat mannen vaker gebruiken dan vrouwen. Het opleidingsniveau speelt vooral een rol bij vrouwen; bij jongens is het verschil in middelengebruik tussen de verschillende opleidingsniveau's kleiner. Ook hangen verschillende vormen van middelengebruik met elkaar samen. Zo gaan roken en drinken vaak samen en wordt hasj meestal in combinatie met andere middelen gebruikt. De frequentie van het alcoholgebruik van jongeren hangt sterk samen met het begaan van wetsovertredingen: uit de enquête bleek dat jongeren die aangaven dat ze in de afgelopen vier weken vaak alcohol hadden gedronken, vaker spijbelden, in aanraking waren geweest met de politie en crimineel gedrag hadden vertoond dan jongeren die weinig of geen alcohol hadden gedronken.

Box 4.2 Gebruik genotsmiddelen				
	13 – 17 jarigen		18 – 23 jarigen	
	Aantal	percentage	aantal	percentage
Rookt iedere dag	125	17 %	4.150	30 %
Drinkt vaak en veel alcohol	100	13 %	2.275	16 %
Gebruikt (regelmatig) hasj	100	14 %	1.675	12 %
Gebruikt (regelmatig) XTC	25	4 %	425	3 %
Gokt regelmatig	50	6 %	1.550	11 %

Bronnen: Gezondheidsprofiel van Leerlingen op het voortgezet onderwijs, schooljaar 2002-2003 en 2003-2004 en gezondheidsenquête jongvolwassenen 2003

4.3.2. Wat doen wel al?

Verslavingspreventie

De gemeente Spijkenisse is centrumgemeente op onder andere het gebied van verslavingspreventie. De gemeente Spijkenisse ontvangt van het geld centrumgelden die zij in overleg met de regiogemeenten moet besteden aan verslavingspreventie. De autonomie van de gemeenten is hierbij enigszins beperkt. Jaarlijks krijgt de gemeente Bernisse een overzicht van de programma's die lokaal uitgevoerd kunnen worden. Voor een overzicht van de programma's die worden uitgevoerd in 2008 verwijzen wij u naar box 4.3.

Project Terugdringing alcoholproblematiek VPR

In RAS-verband⁵ is het project Terugdringing alcoholproblematiek VPR gestart. Dit project heeft als doelstelling om, in die gevallen waarin alcoholgebruik leidt tot problematiek in de zin van o.a. gezondheidsschade, geweld (zoals uitgaansgeweld en geweld achter de voordeur), vandalisme en ongevallen terug te dringen. Gemeenten rekenen het tot hun verantwoordelijkheid om de gezondheid van hun inwoners te verbeteren en de openbare orde te handhaven. Er is hier gekozen voor de doelgroepenbenadering waarbij naast de doelgroep zelf tegelijkertijd de omgeving van de doelgroep wordt benaderd. Een werkgroep is momenteel bezig om concrete acties op te stellen.

Voorlichtingsavonden

Onlangs hebben inwoners van Abbenbroek het initiatief genomen een aantal voorlichtingsavonden voor ouders te organiseren over alcohol en drugs. Dit gebeurde in samenwerking met stichting Bouman. Het doel van deze bijeenkomsten was om alcohol- en druggebruik bespreekbaar te maken en betrokken van informatie te voorzien.

Schooladoptieplan

Het School Adoptie Plan (SAP) wordt op basisscholen aangeboden door de buurtagenten. In groep 7 worden lessen over politie, vuurwerk, vandalisme en diefstal gegeven. In groep 8 gaan de lessen over geweld, drugs, discriminatie en alcohol. Alleen voorlichting is niet genoeg. In de Lokaal Educatieve Agenda zijn afspraken opgenomen om deze lessen meer integrale aandacht te geven en ook ouders bij deze SAP-lessen te betrekken.

⁵ Regionale agenda samenleving, een beleidsprogramma van de Stadsregio

Box 4.3 Overzicht activiteiten verslavingspreventie			
Activiteit	Doel	Uitleg	Uitvoering
Lesmap Verslaving Voorkomen	Leerlingen van groep 6 bewust maken van de risico's van alcohol en tabak en het begrip verslaving.	De lesmap geeft de docent een handvat om een les te verzorgen over verslaving.	Stichting De Hoop
Preventie-project sportverenigingen	Ontwikkelen alcoholmatigingsbeleid sportverenigingen ter voorkoming overmatig en excessief alcoholgebruik.	Inzet Eilandhopper (informatiebus) Deskundigheidsbevordering vrijwillig kader Voorlichting ouders	Stichting Bouman
Ouderbijeenkomsten VO en BO	Vergroten kennis over drugs en alcohol en aanreiken handvatten voor bespreekbaar maken binnen opvoeding.	Voorlichting aan ouders	Stichting Bouman
Programma Drugs? Weet wat je doet	Vorbereiding 12-jarigen over gevolgen gebruik genotsmiddelen	Gastlessen over drugs	
Netwerkcoördinatie en beleidsadvies	Komen tot een integraal (verslavings)preventiebeleid in de regio.	Verslavingspreventieoverleg Coördinatie en afstemming	GGD
Consultatie en beleidsadvies	Adviseren en ondersteunen van intermediairs m.b.t. alcohol- en drugsgelateerde problematiek.	Adviseren en ondersteunen	Stichting Bouman
Follow up genotmiddelen onderzoek jongeren	Verzamelen regionale gegevens over genotmiddelengebruik van jongeren.	Onderzoek	GGD
Publiekscampagne Alcohol	Ouders en opvoeders handvatten bieden omgaan met drugs en alcohol in de opvoeding.	Voorlichting en opvoedingsondersteuning ouders	GGD

4.3.3. Knelpunten en verbeterpunten

Uitvoering JGZ

Gemeenten zijn sinds 2003 wettelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het gehele basispakket jeugdgezondheidszorg. De wet is in 2003 gewijzigd waarbij de verplichte “knip” tussen de zorg voor 0-4 jarigen en die voor 4-19 jarigen is opgeheven. In de regio VPR, en dus ook in Bernisse, is de knip echter bewust in stand gehouden. De zorg voor 0-4 jarigen, de Ouder & Kindzorg via de consultatiebureaus, wordt in Bernisse ingekocht bij Careyn; de zorg voor 4-19 jarigen, grofweg de schoolartsdienst en alles wat daarmee samenhangt, wordt ingekocht via de GGD Zuid Hollandse Eilanden. Met beide partijen is indertijd een convenant afgesloten waarin de samenwerking geregeld werd. In de praktijk blijkt echter dat de partijen zich niet houden aan de bepalingen in het convenant en dat de samenwerking daarom niet optimaal is. Tevens zijn er geen goede prestatieafspraken opgesteld, waardoor sturing op de uitvoering moeilijk is.

Alarmerende cijfers gebruik alcohol en drugs

Zoals reeds gemeld in paragraaf 4.2 is het gebruik van alcohol en drugs onder jongeren fors. Deze signalen ontvangen wij ook vanuit het jongerenwerk en de politie. Overigens blijkt dat volwassenen in Bernisse (waaronder dus ook ouders) veelal ook veel alcohol nuttigen en in vele gevallen zelfs meewerken/tegenwerken door in uitgaans- en sportgelegenheden alcohol te bestellen voor hun minderjarige kinderen. Hiermee geven zij niet altijd het goede voorbeeld. Veel mensen zijn niet op de hoogte van de gezondheidsrisico's die alcoholgebruik op jonge leeftijd met zich meebrengt. De hersenen ontwikkelen zich tot het 24^e jaar. Alcohol verstoort deze ontwikkeling en dit kan van invloed zijn op het gedrag en het karakter van een kind. Alcohol verstoort daarnaast de botontwikkeling en de ontwikkeling van de seksualiteit omdat het de balans tussen de hormonen verstoort. Naast de gezondheidsrisico's zijn er meerdere risico's te benoemen:

- Jongeren die regelmatig drinken hebben meer kans op alcoholverslaving op latere leeftijd
- Jongeren die regelmatig drinken / drugs gebruiken presteren minder goed op school en/of werk
- Onder invloed van drank en drugs is de kans op onveilig vrijen groter met alle risico's van dien
- Door drinken en drugsgebruik verliezen mensen hun reactiesnelheid en controle. Dit kan leiden tot ongelukken en agressie.

Sporten en sociaal netwerk

Sportverenigingen zijn vanuit hun doel natuurlijk een visitekaartje voor een gezonde leefstijl. Veel verenigingen organiseren ook al specifieke activiteiten voor jongeren, zonder dat de gemeente zich daarin mengt. Als gemeente bieden we de randvoorwaarde, in de vorm van een geschikte accommodatie. Er is echter een schaduwzijde. Veel verenigingen beschikken naast het actieve en gezonde bewegingsnetwerk ook over een sociaal netwerk, waarin de jongere juist kennis maakt met een ongezonde leefstijl (roken, drinken, drugs). Op dit moment is de gemeente niet op de hoogte van de inspanningen die de sportverenigingen plegen op het reduceren / tegengaan van alcoholgebruik. Het is echter zeer wenselijk om in gezamenlijk de problematiek op te pakken.

4.4 Wat willen we bereiken?

Voor de komende jaren hebben wij de volgende speerpunten geformuleerd:

Speerpunt 3: Optimale uitvoering Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Speerpunt 4: Vermindering alcoholgebruik jongeren

Speerpunt 5: Reduceren (soft)drugsgebruik jongeren

Speerpunt 6: Stimuleren gezonde leefstijl

4.4.1. Optimale uitvoering Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

De uitvoering van het takenpakket Jeugdgezondheidszorg dient verbeterd te worden en er dient een onderzoek te worden gestart naar de mogelijkheden voor het onderbrengen van de taken bij één aanbieder, dan wel het verbeteren van de feitelijke samenwerking tussen twee aanbieders. Tevens dienen er concrete prestatieafspraken te worden opgesteld met de uitvoerders van de JGZ. Op deze manier kan de gemeente beter sturing geven aan de uitvoering van haar taak.

4.4.2. Vermindering alcoholgebruik jongeren en reduceren (soft)drugsgebruik

Deze doelstellingen sluiten aan bij de kadernota Integraal Veiligheidsbeleid. In deze nota is expliciet aangegeven dat het gebruik van alcohol en drugs onder jongeren significant moet dalen. Hierbij dient

minimaal gestreefd te worden naar het terugbrengen van het percentage tot onder het regionale gemiddelde.

4.4.3. Stimuleren gezonde leefstijl

Hoewel de gezondheid van Nederlanders in ruim anderhalve eeuw enorm is vooruitgegaan, stagneert de verbetering nu. Langzaam zien we zelfs een lichte toename van overgewicht en diabetes onder kinderen. In Bernisse vallen de cijfers nog mee, maar wij willen preventief te werk gaan en inzetten op het stimuleren van bewegen, gezond eten en verminderen roken, alcoholgebruik en drugsgebruik. Kortom: het stimuleren van een gezonde leefstijl.

Maatschappelijk gewenste effecten

Een gezonde leefstijl voor alle jeugd en jongeren in Bernisse

Indicatoren

-Vermindering alcoholgebruik jongeren tot onder regionaal gemiddelde VPR in 2012 o.b.v. GGD-monitor

-Vermindering drugsgebruik tot onder regionaal gemiddelde VPR in 2012 o.b.v. GGD-monitor

4.5 Hoe willen we dat bereiken?

4.5.1. Onderzoek uitvoering JGZ

In regionaal verband zal een onderzoek worden gestart naar de uitvoering van de JGZ. Het onderzoeksbureau zal gevraagd worden met verbetervoorstellen te komen waarmee de JGZ-uitvoering doelmatiger kan worden opgepakt. Aandachtspunt hierbij is ook de huidige financiering. Op dit moment worden twee organisaties gesubsidieerd met ieder hun eigen overhead. Uit het onderzoek moet blijken of er efficiency-winst te behalen is.

4.5.2. Opstellen prestatiecontracten JGZ

Op basis van de resultaten uit het onderzoek dienen de verwachtingen, de activiteiten en de kwaliteit beschreven te worden in prestatiecontracten met de aanbieder(s).

4.5.3. Continueren verslavingspreventiebeleid en schooladoptieplan

Vanwege de positieve ervaringen met het reeds ingezette beleid stellen wij voor het beleid te continueren en aan te vullen met nieuwe activiteiten. De programma's die wij 'inkopen' zijn sterk gericht op het bevorderen van de eigen verantwoordelijkheid m.b.t. het nuttigen van genotsmiddelen.

4.5.4. Pilot Peer Education

Een peergroup is een groep jongeren die wordt opgeleid en begeleid om andere jongeren voorlichting te geven. Zo zijn er de peergroups 'Alcohol, drugs en overlast', 'Big Deal' en de alcoholvoorlichters voor de campagne 'DRANK, de kater komt later'. De eerste twee peergroups zijn inmiddels afgesloten projecten maar kunnen op verzoek door bijvoorbeeld het jongerenwerk of onderwijs snel weer worden opgezet. De laatste peergroup is actueel en alle jongeren/studenten tussen 18-25 jaar kunnen zich opgeven om voorlichting te geven over alcohol op verschillende evenementen, feesten en festivals.

4.5.5. Bevorderen ouderbetrokkenheid

Ouders vervullen een voorbeeldfunctie voor hun kinderen en hebben een bepaalde mate van zeggenschap over hun kroost. Wij willen ouders meer betrekken bij het aanleren en stimuleren van een gezonde leefstijl. In dit kader juichen wij de initiatieven van een aantal inwoners toe met betrekking tot de organisatie van voorlichtingsbijeenkomsten over drugs en alcohol. Wij willen dit soort initiatieven ondersteunen door het inzetten van professionele ondersteuning door bijvoorbeeld Stichting Bouman. De eerste bijeenkomsten in deze vorm zijn goed verlopen en kunnen als voorbeeld dienen voor nieuwe bijeenkomsten.

Daarnaast willen we ouders bewust maken van het gedrag van hun kinderen. 'Mijn kind doet dat niet' is in onze ogen een te naïeve instelling. Zodra kinderen / jongeren ongewenst verdrag vertonen en dit wordt opgemerkt door de politie of andere organisaties willen wij ouders aanschrijven. Op deze manier willen wij ouders betrekken bij en stimuleren tot de aanpak van probleemgedrag.

4.5.6. Opstellen convenant alcoholgebruik (sport)verenigingen

Wij willen met de (sport)verenigingen afspraken maken over het tegengaan van alcoholgebruik. In overleg met de verenigingen kunnen wij voorlichtingsbijeenkomsten organiseren voor kader en/of jeugd en hun ouders waarin de gevolgen van alcohol en drugsgebruik uitgelegd worden.

4.5.7. Pilot Sport en Spel

Sport als doel is jarenlang het voornaamste aandachtspunt geweest. Tegenwoordig wordt sport steeds vaker als instrument ingezet om een bijdrage te leveren aan maatschappelijke participatie, gezondheid, amusement, normen en waarden en leefbaarheid in de wijk.

In Bernisse wordt sport voor jeugd ingezet om de ontwikkeling te stimuleren, ter voorkoming van overgewicht, ter bevordering van een gezonde levensstijl en ter invulling van de vrije tijd. Om bewegen te stimuleren onder de jeugd willen wij in overleg met verenigingen/stichtingen, zoals dorpshuis en sportclubs, een project 'sport en spel' opgezet. In de verschillende kernen worden door vrijwilligers op straat een keer per week sportactiviteiten georganiseerd en worden sport- en spelmateriaal uitgeleend. Als pilot willen we ervaring opdoen in één nog nader te bepalen kern.

4.5.8. Samenwerking sportverenigingen

In overleg met de sportverenigingen willen wij nagaan welke activiteit(en) jaarlijks ingezet kunnen worden om jeugdleden te werven en in aanraking te laten komen met verschillende sporten. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een jaarlijks sportfeest of sport proeflespas die een jongere de gelegenheid geeft om een sport uit te proberen.

5. ONDERWIJS EN WERK

5.1 Inleiding

Tegenwoordig is de kans op een (goede) baan klein als je niet beschikt over een diploma / startkwalificatie. Om deze reden verricht de overheid veel inspanningen om randvoorwaarden te creëren waarbinnen alle kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en een goede kans maken op de arbeidsmarkt. Uiteraard in samenwerking met de betrokken instanties. Het ene kind leert heel gemakkelijk, terwijl het andere kind veel meer moeite moet doen. Soms is persoonlijke aandacht, wat extra oefenen thuis, overstappen naar een andere vorm van onderwijs, of het uitschrijven van een proces verbaal een methode om een kind meer uit zichzelf te laten halen. De gemeente Bernisse vindt het belangrijk dat kinderen een kans krijgen hun talenten te ontwikkelen en wil alle kinderen daarnaast een goede startpositie bieden op de arbeidsmarkt.

5.2 Wettelijke taken

5.2.1. Leerplichtwet

In Nederland geldt de leerplichtwet. Dit betekent dat kinderen vanaf de 1e dag van de maand, nadat ze vijf jaar zijn geworden, naar school moeten. In Nederland gaan de meeste kinderen al naar school als ze 4 jaar zijn geworden. Ze vallen dan nog niet onder de Leerplichtwet. Voor hen gelden echter wel de regels die de school voert over aanwezigheid en het volgen van onderwijs.

Scholen zijn verplicht te melden welke leerlingen op hun school staan ingeschreven. Zij melden dit nu nog bij de afdeling leerplicht van de gemeente waar het kind als inwoner staat ingeschreven.

5.2.2. Kwalificatieplicht

De leerplicht, dus elke dag naar school en onderwijs krijgen, duurt tot het einde van het schooljaar waarin de leerling 16 jaar is geworden. Na het laatste schooljaar van deze volledige leerplicht begint de kwalificatieplicht. Daar zit geen dag tussen. Met de kwalificatieplicht wordt de leerplicht verlengd tot de dag dat de leerling een startkwalificatie heeft gehaald of tot de dag dat een leerling 18 jaar wordt.

Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo of een diploma mbo niveau 2 3 of 4. Een diploma van het VMBO is geen startkwalificatie. De kwalificatieplicht verplicht alle jongeren een volledig programma van onderwijs te volgen totdat ze de startkwalificatie hebben gehaald. De kwalificatieplicht betekent niet altijd vijf dagen per week in de schoolbanken zitten; het is ook mogelijk met een combinatie van leren werken door een beroepsbegeleidende leerweg opleiding binnen het MBO. Met de invoering van de kwalificatieplicht wil de overheid bereiken dat jongeren een goede kans maken op een passende baan. Daarnaast wil de overheid dat het aantal jongeren dat zonder diploma de school verlaat, wordt teruggedrongen. De Wet kwalificatieplicht is onderdeel van het plan Voortijdig schoolverlaten en valt onder het pakket van maatregelen "Aanval op schooluitval". Het kabinet wil met deze maatregelen in 2012 het aantal voortijdig schoolverlaters met 75% hebben teruggebracht. Waren het in 2006 landelijk nog 45000 leerlingen, in 2012 mogen dat er niet meer dan 12000 zijn. Scholen, ouders, leerlingen, werkgevers, de gemeente en de overheid zorgen samen voor naleving van de kwalificatieplicht.

Ondanks alle extra voorzieningen zal voortijdig schoolverlaten nooit helemaal voorkomen kunnen worden. Om ook die groep jongeren te kunnen blijven volgen zijn scholen verplicht volgens de RMC wetgeving ook te melden wanneer leerlingen van 18 tot 23 jaar de school verlaten zonder startkwalificatie. RMC staat voor Regionale Meld en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten.

5.2.3. Lokaal Educatieve Agenda

Van gemeenten wordt verwacht dat zij vanaf 1 augustus 2006 starten met het opstellen van een lokale educatieve agenda. Vanaf deze datum is namelijk de nieuwe wet Onderwijsachterstandenbeleid van kracht. De bedoeling van deze educatieve agenda is dat de gemeenten samen met de betrokken partners een lijst van onderwerpen bespreekt die op deze agenda gezet gaat worden, waarbij ook afspraken worden gemaakt over de uitvoering en verantwoording van deze thema's.

5.3 Huidige situatie

5.3.1. Feiten en Cijfers

Het opleidingsniveau van Bernisser jongeren ligt aardig in lijn met de landelijke cijfers. Binnen Bernisse gaan er ten opzichte van het landelijke gemiddelde iets minder kinderen naar het VMBO en iets meer naar HAVO en VWO.

Box 5.1 Opleidingsgegevens			
	Bernisse	VPR	NL
VMBO	55%	62%	61%
HAVO	25%	23%	23%
VWO	20%	15%	16%

Bron: Gezondheidsprofiel van Leerlingen op het voortgezet onderwijs, schooljaar 2002 - 2003 en 2003 - 2004

6% van de 17 tot en met 23 jarigen verlaat de school zonder een startkwalificatie op zak. De gemeente Bernisse scoort hiermee net onder het regionale gemiddelde.

Box 5.2 Voortijdig schoolverlaten		
	Bernisse	VPR
totaal 17 t/m 23 jarigen	848	12.273
aantal voortijdig schoolverlaters	49	1.062
percentage VSV-ers op totaal	6%	7%
Herplaatst	10	177
percentage herplaatst op VSV-ers	20%	17%
vooropleiding onbekend	22	449

Bron: Effectrapportage 2005 - 2006 CBS

In Bernisse is nagenoeg geen geregistreerde jeugdwerkloosheid. De meeste jongeren die zich bij het CWI aanmelden, gaan via het project Work First aan de slag. Dit project is bedoeld voor werklozen vanaf 18 jaar die via een re-integratietraject aan de slag kunnen. De omvang van de niet

geregistreerde jeugdwerkloosheid is niet bekend. Het betreft hier jongeren zonder uitkering of baan. Veelal wonen deze jongeren nog thuis.

Box 5.3 Jeugdwerkloosheid			
	Jaar	Bernisse	<i>Voorne-Putten-Rozenburg</i>
Aantal jeugdige werklozen 16 t/m 24 jaar	2008	10	505
Percentage jeugdige werklozen 16 t/m 24 jaar	2008	0,8	2,7

Bron: CWI, Hellevoetsluis en Verwey-Jonker Instituut, CBS.

Zeven jongeren uit Bernisse in de leeftijd van 18 tot 23 jaar ontvangen via de ISD VPR een Wwb uitkering. Dit zijn jongeren waarbij geen arbeidsverplichting is opgelegd vanwege ernstige problematiek, zoals verslaving, gedragsproblematiek etc. Veelal is er sprake van multi – problematiek. Deze problematiek moet eerst worden opgelost voordat deze jongeren in aanmerking komen voor bijvoorbeeld het Work First project.

In tegenstelling tot het zeer lage werkloosheidscijfer onder de jongeren in Bernisse is het aantal jeugdigen in de leeftijd van 0 tot 17 jaar die in een uitkeringsgezin woont groter. Of bij deze gezinnen en dus kinderen ook sprake is van een achterstandssituatie, multi -problematiek of armoede is niet bekend.

Box 5.4 Uitkeringssituatie			
Jeugdigen in uitkeringsgezinnen 0 t/m 17 jarigen	Jaar	Bernisse	Voorne-Putten-Rozenburg
aantal jeugdigen in uitkeringsgezinnen 0 t/m17 jaar	2005	70	2.382
percentage jeugdigen in uitkeringsgezinnen 0 t/m 17 jarigen	2005	2,5	6,4

Bron: Verwey-Jonker Instituut, CBS.

5.3.2. Wat doen we al?

Peuterspeelzaalwerk

Wij subsidiëren Stichting De Kinderkoepel om in onze gemeente peuterspeelzaalwerk uit te voeren. Het gewenste ambitieniveau is beschreven in de nota Peuterspeelzaalwerk. Het accent ligt op spelen, ontmoeten, signaleren en doorverwijzen.

Onderwijsachterstandenbeleid

De afgelopen vier jaar is samen met de basisscholen, het peuterspeelzaalwerk, het consultatiebureau en de kinderopvang hard gewerkt aan het opstellen van een onderwijsachterstandsbeleid. De focus lag vooral op de ontwikkeling van taal. In dit kader zijn diverse projecten uitgevoerd zoals:

- Aanschaf en implementatie Taalmethode 'BAS'
- Ontwikkeling en implementatie overdrachtsdocument (peuterestafette)
- Scholing op observeren en signaleren
- Spreekuren logopedie

De samenwerking tussen de voorschoolse en schoolse voorzieningen is in de afgelopen jaren sterk verbeterd. In de Lokaal Educatieve Agenda wordt het beleid in een breder kader verder ontwikkeld.

Bibliotheekbeleid

Vorig jaar is een belangrijke stap genomen in de vernieuwing van het bibliotheekwerk in Bernisse: de vier afzonderlijke bibliotheken zijn gefuseerd tot de Bibliotheek Bernisse. In de komende drie jaar zal er fasegewijs worden toegewerkt naar een ingroei in de basisbibliotheek Zuid Hollandse Delta.

Het bestuur van de Bibliotheek Bernisse heeft eind 2007 zijn visie op het bibliotheekwerk in Bernisse gepresenteerd in een contourennota bibliotheekbeleid. De jeugd is in de visie van het bibliotheekbestuur een belangrijke doelgroep. Educatie en leesbevordering zijn de twee belangrijkste pijlers in de bibliotheken in Bernisse. Deze visie zal de komende periode herkenbaar worden ingevoerd in de bibliotheken, zowel fysiek als inhoudelijk via diverse projecten.

Uitvoering Leerplichtwet

Bij de uitvoering van de leerplichtwet controleren wij of leerlingen naar school gaan. Indien dit niet het geval is dienen wij een handhavingstraject te starten. De gemeente Bernisse heeft een BOA⁶ aangesteld om de handhavingstaak te kunnen uitvoeren. Om deze taak uit te kunnen voeren is het belangrijk dat er een leerplichtadministratie wordt bijgehouden. De leerplichtambtenaar is naast de handhavende taak ook betrokken bij de zorg om leerlingen en maakt daarom deel uit van een aantal ZATs en regionale (zorg)overleggen.

ZAT's

Op de meeste scholen voor het voortgezet onderwijs zijn ZAT's opgezet waarin leerlingen worden besproken die achterblijven in leerprestaties of afwijkend gedrag vertonen. In een ZAT zitten naast de zorgcoördinatoren van de school ook externe hulpverleners vanuit diverse organisaties, zoals GGD, Schoolmaatschappelijk Werk, Jeugdzorg en Leerplicht.

Instandhouding onderwijsopvangvoorzieningen

Soms kan het nodig zijn dat een leerling tijdelijk buiten de eigen school wordt geplaatst. Een voorbeeld hiervan is Rochade VPR, een onderwijs opvangvoorziening, die sinds een jaar in samenwerking met alle scholen voor voortgezet onderwijs op VPR is gestart. Rochade kent drie hulpverleningstrajecten:

---

⁶ Buitengewoon opsporingsambtenaar

- **Rebound** is bestemd voor leerlingen in het voortgezet onderwijs die met hun gedrag de veiligheid van medeleerlingen en docenten negatief beïnvloeden. De opvang duurt maximaal 3 maanden.
- **Herstart** is bestemd voor leerlingen die vier weken of langer thuis zitten, zonder uitzicht op plaatsing op een reguliere school voor voortgezet onderwijs. Deze leerlingen zijn in principe bekend bij leerplichtzaken en blijven maximaal 3 maanden.
- **Op De Rails** is bestemd voor leerlingen met ernstige gedragsproblemen in het reguliere onderwijs, waarvan de gedragsproblematiek niet direct te herleiden is tot een geclassificeerde stoornis. De leerling verblijft hier maximaal 2 jaar.

Tijdens het verblijf bij Rochade VPR krijgen de leerlingen zowel onderwijs als persoonlijke begeleiding. Het onderwijsdeel sluit aan bij het onderwijsprogramma van de eigen school om zo te voorkomen dat de leerling een extra leerachterstand oploopt. De leerling krijgt daarnaast de kans om te werken aan zijn sociale vaardigheden. Dit gebeurt aan de hand van een handelingsplan en de hulpverleningsovereenkomst, dat voor de leerling is opgesteld. Tijdens het verblijf bij Rochade houdt de leerling contact met zijn mentor op de oude school.

Convenant RMC

In het kader van de RMC taak wordt nauw samengewerkt met de regio Rijnmond. Pasgeleden is door alle wethouders van onderwijs een convenant getekend met afspraken. De RMC functie wordt op VPR uitgevoerd door de kerngemeente Spijkenisse. Leerlingen van 18 tot 23 jaar worden door de afdeling leerplicht van de woongemeente aangemeld bij het RMC en doorverwezen naar het Steunpunt onderwijs. Medewerkers van het Steunpunt Onderwijs nodigen de jongeren uit voor een intakegesprek, kunnen beroepskeuzetesten afnemen en begeleiden, bemiddelen en helpen bij plaatsing bij een opleiding of arbeidsvoorziening.

Sluitende aanpak melding en aanpak verzuim leerplicht

Het mag duidelijk zijn dat het voor een gemeente noodzakelijk is om een goede, actuele leerlingenadministratie te hebben. Deze administratie valt of staat met de melding van in- en uitschrijvingen op de scholen en van verzuim van leerlingen. Om ook hier een sluitende aanpak in te krijgen is in november 2007 gestart met een pilot van de IB groep die voorziet in één loket voor melding van verzuim en mutaties. Dat betekent dat scholen met leerlingen uit verschillende gemeenten niet langer met diverse gemeenten te maken hebben, maar op één plek (via het onderwijsnummer) verzuim en mutaties kunnen melden. Dit scheelt voor hen veel bureaucratie. Gemeenten hebben via een inlogcode direct toegang tot het systeem. Het meldingssysteem werkt nu nog alleen als pilot voor het VO in enkele gemeenten, maar zal in 2009 landelijk voor alle gemeenten en onderwijssoorten actief zijn.

De komende tijd staan nog meer veranderingen op stapel om het terugdringen van schoolverlaten te bevorderen.

- binnen het VMBO meer aandacht voor praktijklessen: veel VMBO leerlingen leren het beste met hun handen;
- betere aansluiting tussen VMBO en MBO;
- nog betere zorgstructuren in het onderwijs;
- nog meer maatwerktrajecten om uitvallers tijdelijk hulp te kunnen bieden;
- uitbreiding van leerplichtformatie binnen gemeenten.

Box 5.5 Stimuleren Startkwalificatie

Wat is de rol van scholen ?

Scholen onderhouden contact met de leerlingen en ouders aan de ene kant en met de leerplichtambtenaar aan de andere kant. Wanneer leerlingen lessen missen zonder dat zij daar een geldige reden voor hebben, kan de school zowel de leerling als de ouders hierop aanspreken. De school meldt ongeoorloofd verzuim aan de leerplichtambtenaar wanneer een leerling drie dagen achter elkaar verzuimt, meer dan een achtste deel van de lestijd verzuimt in een periode van vier lesweken of achter elkaar of te vaak te laat in de les komt. Naast het doorgeven van verzuim melden scholen ook aan de leerplichtambtenaar welke leerlingen zich inschrijven en uitschrijven. Scholen zijn verplicht zich ervoor in te spannen dat kwalificatieplichtige leerlingen bij een andere school ingeschreven worden.

Wat is de rol van ouders ?

Ouders zijn er verantwoordelijk voor dat hun kind naar school gaat. Zij zijn verplicht te melden wanneer hun kind door omstandigheden niet naar school kan komen. (ziek- betermeldingen enz. Toch komt het nog vaak genoeg voor dat ouders niet of nauwelijks contact hebben met de school of ouderavonden bezoeken.

Wat is de rol van leerlingen ?

Vanaf 12 jaar zijn leerlingen er zelf verantwoordelijk voor dat zij naar school gaan. De school zal de leerling erop aanspreken als hij spijbelt of te vaak te laat op school komt. Op Voorne Putten Rozenburg zijn afspraken gemaakt met de scholen voor voortgezet onderwijs wanneer leerplicht wordt ingeschakeld.

Wat is de rol van de gemeente, ofwel de leerplichtambtenaar ?

De leerplichtambtenaar van de gemeente wordt door de scholen ingelicht over het spijbelgedrag. Bij ongeoorloofd spijbelen wordt de leerling in kwestie uitgenodigd voor een gesprek met de leerplichtambtenaar. Afhankelijk van de problematiek beslist de leerplichtambtenaar of een hulpverleningstraject of een strafvervolgningstraject (Proces Verbaal) wordt gestart.

Samen werken aan één doel is het uitgangspunt: zoveel mogelijk leerlingen van school met een startkwalificatie om te zorgen dat deze jongeren straks op de arbeidsmarkt beter terecht komen in geschoolde banen.

Jongerenloket VPR

Jongeren die van school komen of gestopt zijn met een opleiding en geen werk hebben moeten zich, vaak via de leerplichtambtenaar, melden bij het jongerenloket van het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI). Het jongerenloket zet dan samen met de jongere de mogelijkheden op een rijtje. Het jongerenloket helpt de jongere met het zoeken naar een opleiding of werk of een combinatie van beide en adviseert over kinderbijslag, studiefinanciering en uitkeringen. Het jongerenloket helpt de jongere ook bij de inschrijving als werkzoekende bij het CWI. Jongeren uit Bernisse kunnen terecht bij het jongerenloket van het CWI in Hellevoetsluis.

Work first

Wanneer jongeren zich melden voor een uitkering bij het CWI worden zij in de meeste gevallen direct aan het werk gezet in een Work First project. Dit is een re-integratieproject voor jongeren vanaf 18 jaar. Het doel van dit traject is om jongeren ervaring op te laten doen op de arbeidsmarkt.

5.3.3. Knelpunten en verbeterpunten

Verzuimmeldingen

Regelmatig verzuim is vaak een signaal dat er meer aan de hand is met een leerling. Niet alle scholen melden het verzuim van leerlingen (tijdig). Melden is echter erg belangrijk en helpt het vroegtijdig opsporen van problemen. Door snel en adequaat in te grijpen bij verzuim wordt vaak voorkomen dat het verzuim in omvang toeneemt (en daarmee de eventuele problematiek).

Risicokinderen

Ondanks alle maatregelen die al genomen zijn en nog genomen zullen worden is en blijft er een grote groep kwetsbare leerlingen over, waarvan de meeste in het VMBO zitten. Kwetsbaar omdat de problemen met deze leerlingen vaak niet alleen op onderwijskundig gebied liggen problemen met leren / onderwijsachterstand, taalproblemen en dergelijke. Scholen krijgen steeds vaker te maken met andere problemen van leerlingen; gedragsproblematiek, verstoorde thuissituaties, verslavingsproblematiek: al met al problemen die de schooluitval ernstig beïnvloeden en waar op de meeste scholen de interne zorgverlening geen gerichte ondersteuning of hulp meer voor in huis hebben.

Bezuiniging schoolbegeleiding

In 2006 is de vraagfinanciering met betrekking tot de schoolbegeleiding ingevoerd. Vanaf dat jaar krijgen de scholen zelf de rijksmiddelen voor schoolbegeleiding en is er een (opbouwende) beleidsvrijheid voor de gemeenten met betrekking tot de inzet van gemeentelijke middelen (daar waar gemeenten eerst eenzelfde bedrag als de rijksbijdrage moesten bijleggen). Hoewel dit de weg vrijmaakte om meer in te gaan zetten op lokale prioriteiten is dit tot op heden niet gebeurd. Regionaal is ingezet op behoud van de dienstverlening van de hier werkzame schoolbegeleidingsdienst (CED Groep) en daarmee min of meer op instandhouding van de oude regeling. De gemeente Bernisse heeft die afspraak doorbroken door in 2007 een bezuinigingstaakstelling op de schoolbegeleiding te zetten van € 20.000,-. Dit betekent dat de gemeentelijke middelen voor schoolbegeleiding in 3 jaar tijd gehalveerd worden en dat nu dus wel heel duidelijk gekeken zal moeten worden naar de inhoud.

Peuterspeelzaalwerk

In 2007 is er veel te doen geweest rond het peuterspeelzaalwerk. Naast het vastleggen van het beleid op dit terrein en het ontwikkelen van een nieuwe financieringssystematiek, is er door het opheffingsbesluit van de toenmalige uitvoerder ook gezocht naar een nieuwe uitvoerder voor het peuterspeelzaalwerk. Deze is gevonden in de Stichting Kinderkoepel Hellevoetsluis, die vanaf januari 2008 het peuterspeelzaalwerk in Bernisse naar tevredenheid uitvoert. Hiermee is naar verwachting de rust weer voor een tijd hersteld. Wel zullen we, samen met de nieuwe uitvoerder, de gevolgen van het beleid (met name de nieuwe leidster-begeleiderstructuur) goed in het oog moeten houden en daar waar nodig moeten bijsturen. Ook ligt er vanuit de nota nog een onderzoeksopdracht met betrekking tot de zogenaamde "plusgroepen". Deze opdracht wordt meegenomen in de Lokaal Educatieve Agenda.

5.4 Wat willen we bereiken?

Op het thema onderwijs en werk hebben wij de volgende speerpunten geformuleerd:

Speerpunt 7: Optimaliseren leerplicht

Speerpunt 8: Gelijke ontwikkelingskansen voor alle kinderen

Speerpunt 9: Bevorderen samenwerking organisaties

Speerpunt 10: Stimuleren behalen startkwalificatie

Speerpunt 11: Stimuleren weerbaarheid

5.4.1. Optimaliseren leerplicht

Leerplicht vervult een belangrijke taak binnen onze gemeente op het gebied van zorg en ontwikkeling. Wij willen een actuele leerplichtadministratie voeren en streven daarom naar de meest optimale uitvoering van leerplicht. In dit kader wensen wij ook de regionale samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken.

5.4.2. Gelijke ontwikkelingskansen voor kinderen

Elk kind heeft kwaliteiten en talenten. Wij willen kinderen/jongeren, ongeacht hun achtergrond, stimuleren hun talenten zoveel mogelijk te ontwikkelen en hen goed voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Kinderen in een achterstandssituatie willen wij extra ondersteunen zodat ieder kind gelijke ontwikkelingskansen heeft.

5.4.3. Bevorderen samenwerking organisaties

Ontwikkeling is niet slechts een taak van het onderwijs. Talenten kunnen op vele gebieden ontwikkeld worden. Om kinderen en jongeren inspirerende activiteiten en mogelijkheden aan te kunnen bieden is het belangrijk om de krachten te bundelen en de samenwerking tussen onderwijs, verenigingen, bibliotheek, opvang, peuterspeelzaal etc. te versterken.

5.4.4. Stimuleren behalen startkwalificaties

Een startkwalificatie is belangrijk om later een zelfstandig bestaan op te kunnen bouwen. In eerste instantie zijn jongeren en hun ouders zelf verantwoordelijk voor het wel of niet behalen van een startkwalificatie. Daarnaast hebben de scholen een belangrijke taak in de onderwijsinhoudelijke verantwoordelijkheden. Als gemeente willen wij jongeren stimuleren een startkwalificatie te behalen.

5.4.5. Stimuleren weerbaarheid

Het eerder beschreven School Adoptie Plan (SAP) vormt de basis van de integrale aanpak om weerbaarheid onder de jeugd te stimuleren. Naast voorlichting, worden onderwerpen als drugs, alcohol en discriminatie worden bespreekbaar gemaakt. Ook ouders zullen actief betrokken worden bij diverse lessen zodat ook thuis meer ruimte is erover door te praten. Tegelijkertijd zal aandacht besteedt worden aan de assertiviteit van de kinderen. Middels rollenspelen gaan zij oefenen in *ja* en *nee* zeggen.

Maatschappelijk gewenste effecten

Zoveel mogelijk jongeren in staat stellen een zelfstandig bestaan op te bouwen waarbij zij gebruik maken van hun talenten.

Indicatoren

- In 2012 slechts 4% van de leerlingen zonder startkwalificatie van school
- In 2012 geen stijging jeugdwerkloosheid t.o.v. 2008

5.5 Hoe willen we dat bereiken?

5.5.1. Continuëren peuterspeelzaalwerk

Peuterspeelzaalwerk speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van kinderen. Het is tevens een laagdrempelige voorziening. Conform ons eerder opgestelde peuterspeelzaalbeleid willen wij het peuterwerk continueren de komende periode.

5.5.2. Lokaal Educatieve Agenda (LEA)

Als vervolg op de eerste periode van gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid is de LEA geïntroduceerd. In een LEA formuleert de gemeente samen met alle bij het onderwijs betrokken partners gezamenlijk een agenda voor een periode van vier jaar. Hierin worden doelen gesteld op het gebied van voorkomen en bestrijden van (onderwijs) achterstanden. In Bernisse heeft een stuurgroep bestaande uit de beide besturen van het primair onderwijs, de kinderopvang, het peuterspeelzaalwerk en de Ouder & kindzorg een concept LEA opgeleverd. De inhoud van de LEA is schematisch weergegeven in box 5.6. De volledige LEA kunt u vinden in bijlage 3.

5.5.3. Actualiseren en verbeteren leerplichtadministratie

Wij zijn reeds gestart met een inhaalslag op leerplicht. Met de invoering van de kwalificatieplicht hebben we nog een extra slag te slaan. Ook zullen wij binnenkort aansluiten op het centrale systeem van de Informatie Beheergroep (IBG). Ondertussen volgen wij de landelijk ontwikkelingen in het kader van het programma Aanval op Uitval op de voet en participeren we daar waar mogelijk.

5.5.4. Onderzoek regionalisering leerplicht

Leerplicht maakt een belangrijk onderdeel uit van de jeugdketen. Steeds meer gemeenten kampen echter met capaciteitsproblemen. In regionaal verband is daarom een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om leerplicht in de regio te versterken.

5.5.5. Versterken ZAT-structuur Voortgezet Onderwijs

Omdat we van mening zijn dat de ZAT's een belangrijke rol spelen bij het voorkomen van schooluitval, maar ook bij het vroegtijdig signaleren van een zorgvraag, zullen we initiatieven ontplooiën om de inbedding van de ZAT's te verbeteren. Tevens zullen we bekijken of een meer uniforme structuur van de ZAT's wenselijk en mogelijk is.

5.4.6. Onderzoek verborgen armoede gezinnen

Een beperkte beurs kan een drempel zijn voor kinderen om deel te nemen aan activiteiten. Omdat wij momenteel geen goed beeld hebben van de leefsituatie van gezinnen met een uitkering hebben wij de raad voorgesteld een onderzoek te verrichten naar armoede in Bernisse en hierbij specifiek de situatie van gezinnen met een uitkering onder de loep te nemen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek willen inzicht krijgen of kinderen minder gebruik maken van voorzieningen en regelingen. Het onderzoek zal via de ISD worden uitgevoerd. Dit onderzoek vormt de basis voor de besteding van het 'potje van Aboutaleb'.

5.4.7. Makkelijk Lezen Plein en Skoolzone

Een gedeelte van de bibliotheek in de vier vestigingen wordt ingericht als Makkelijk Lezen Plein (MLP). MLP is voor kinderen met leesproblemen en taalachterstand, hun ouders en leerkrachten. De collectie bestaat onder meer uit luisterboeken en grootletterboeken.

In een of twee vestigingen van de bibliotheek komt een 'spreekbeurtentafel'. Dit is een werkplek met een eigen sfeer voor jongeren in de leeftijd van 8 tot 12 jaar, waar de doelgroep onder deskundige begeleiding wordt ondersteund bij het maken van werkstukken en spreekbeurten.

5.4.8. Haalbaarheidsonderzoek Brede School

Een brede school biedt veel mogelijkheden om instellingen beter samen te laten werken. Doordat organisaties fysiek dichtbij elkaar zijn gevestigd, komt samenwerking makkelijker van de grond. Als de inhoudelijke samenwerking wordt ondersteunt vanuit de diverse partijen en de gemeente kunnen gezamenlijke activiteiten worden ontwikkeld met betrekking tot o.a. naschoolse activiteiten, zorg, en doorgaande ontwikkeling.

6. VRIJE TIJD

6.1 Inleiding

Kinderen en jongen hebben veel vrije tijd. De manier waarop de vrije tijd ingevuld wordt kan heel divers zijn. Buitenspelen, computerspelletjes spelen, hangen met vrienden, sporten, balletles, muzikales etc. De actieradius van kinderen groeit met hun leeftijd. Hoe groter zij groeien, hoe groter hun wereld. Als gemeente willen wij kinderen de mogelijkheid bieden om hun vrijetijdsbesteding zinvol in te vullen.

6.2 Wettelijke taken

6.2.1. Buitenspeelnorm

In april 2006 heeft minister Dekker van VROM een beleidsbrief aan gemeenten gestuurd, waarin zij gemeenten oproept te zorgen voor voldoende speelruimte voor kinderen. Hiermee wil zij gemeenten aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor een integrale ruimtelijke ontwikkeling. Er is hiervoor geen nieuwe regelgeving ontwikkeld, maar wel een richtlijn. Als richtlijn geeft het rijk mee dat 3% van de voor wonen bestemde gebieden bestemd is voor speelruimte.

6.2.2. Maatschappelijke Stages

Met ingang van 2011 is de maatschappelijke stage voor alle scholieren uit het voortgezet onderwijs wettelijk verplicht. Deze stage zal 72 uur bedragen dat neerkomt op 10 dagen. Doel van de maatschappelijke stage is dat alle jongeren tijdens hun schooltijd kennis maken met en een onbetaalde bijdrage leveren aan de samenleving. Volgens het kabinet stimuleert de maatschappelijke stage de kennismaking met 'de ander' op jonge leeftijd en bevordert daardoor de sociale samenhang.

In het verlengde van de verplichte Maatschappelijke stages hebben de ministeries van OCW en VWS in december 2007 een convenant afgesloten met de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten). Accent daarbij ligt op het verder ontwikkelen van een lokale makelaarsfunctie ten behoeve van de maatschappelijke stages, maar ook op de stimulering van het vrijwilligerswerk in het algemeen.

In het convenant is opgenomen dat gemeenten een rol hebben bij de ontwikkeling van een effectieve lokale of regionale bemiddelingsinfrastructuur voor vrijwilligerswerk, maar dat gemeenten geen rol hebben bij de begeleiding van leerlingen. Van de scholen wordt verwacht dat zij de begeleiding goed regelen met de stagebieders en leerlingen.

6.3 Huidige situatie

6.3.1. Cijfers en Feiten

Speelruimte

Bernisse kent relatief veel speelruimte: uit het onderzoek "Kinderen in Tel" (zie bijlage 7) blijkt dat Bernisse 1 hectare speelruimte heeft op 19 jongeren (0 tot 18 jaar). Bernisse scoort daarmee zeer hoog ten opzichte van andere gemeenten in Nederland. De vraag die uit de panelavonden naar voren komt is echter of de inrichting van deze speelruimte wel aansluit bij de vraag. Veel jongeren hebben aangegeven zeer grote behoefte te hebben aan een andere inrichting en dan met name aan

zogenaamde pannaveldjes. Dit zijn kleine “voetbalkooien”, waar jongeren 1 tegen 1 of 3 tegen 3 kunnen voetballen. Deze kooien kunnen worden geplaatst op bestaande speelplaatsen (op tegels of asfalt). Ook de behoefte aan ontmoetingsplekken binnen de kernen is groot. Duidelijk is dat er grote behoefte is aan een heroriëntatie op de buitenspeelruimte samen met de jeugd.

Box 6.1 Pannaveldjes

Wat is Panna?

Een Panna is poorten, dit betekent dat je de bal tussen de benen van je tegenstander doorspeelt en de bal weer in eigen bezit hebt.

Panna-voetbal

Het is een soort straatvoetbal, dat op twee manieren wordt gespeeld:

- 1 tegen 1, op een veld van 4 bij 6 meter met doeltjes van 0,95 meter breed en 0,5 meter hoog;
- 3 tegen 3, op een van 10,4 bij 6,6 meter met doeltjes van 1,5 meter breed en 0,62 meter hoog.

Panna-regels

- 3 minuten speeltijd bij 1 tegen 1 of 2 x 3 minuten speeltijd bij 3 tegen 3;
- de tijd wordt niet stilgezet voor overtredingen of ander oponthoud;
- een Panna is alleen geldig indien je na het door de benen spelen, de bal weer in eigen bezit hebt;
- je mag niet scoren vanaf de eigen helft van het speelveld;
- de scheidsrechter beslist of er een doelpunt of een panna is gemaakt;
- beperkt lichaamscontact;
- vrije trappen moeten binnen drie seconden worden genomen;
- een Panna of de hoogste scoorder wint, bij gelijkspel vindt er een ‘shoot-out’ plaats.

Kosten

Een (vast) pannaveld kost circa € 4.500,-, exclusief BTW, zonder ondergrond.

6.3.2. Wat doen we al?

Accommodatiebeleid

Vorig jaar heeft de gemeenteraad ingestemd met de contourennota accommodatiebeleid. Daarin is kritisch gekeken naar de effectiviteit van verschillende accommodaties in Bernisse, zoals de

dorpshuizen, de sportzalen en de zwembaden. Uitgangspunt is dat er voldoende en geschikte accommodaties beschikbaar zijn om de vele sport- en culturele activiteiten in Bernisse onderdak te bieden. Daarbij geldt wel dat de door de gemeente (mede) in stand gehouden accommodaties in eerste instantie bedoeld zijn voor verenigingen die activiteiten ontplooiën binnen de gemeentelijke doelstellingen. Het accommodatiebeleid is hiermee een belangrijke randvoorwaarde voor het jeugdbeleid. De contourennota zal overigens in 2008 uitmonden in een beleidsnota.

Samenwerking speeltuinverenigingen

Vanuit de afdeling Beheer wordt er samengewerkt met de diverse speeltuinverenigingen bij het onderhouden en vernieuwen van speelplaatsjes.

6.3.3. Knelpunten en verbeterpunten

Onderzoek naar vrijetijdsbesteding

De afgelopen periode heeft JSO, in samenwerking met Stichting Push, in opdracht van ons college een onderzoek uitgevoerd onder de jongeren van en de (jeugd)verenigingen in Bernisse. Doel van dit onderzoek was een idee te krijgen van de belevingswereld van de jongeren in Bernisse. Naast vragen over gezondheid, die overigens aansluiten bij de formele cijfers, is er onderzoek gedaan naar de vrijetijdsbesteding.

Het onderzoek onder de jongeren is uitgevoerd via drie zogenaamde panelavonden: jongeren uit telkens twee kernen werden uitgenodigd om mee te praten en te denken over de ontwikkeling van het jeugdbeleid. Aan de opkomst van deze bijeenkomsten kon direct een belangrijke conclusie worden getrokken: participatie van jongeren lukt alleen als zaken op kernniveau georganiseerd worden. Op de panelavonden waren telkens vrijwel alleen jongeren uit de kern waar de avond georganiseerd werd.

De overige belangrijke conclusies met betrekking tot de vrije tijd zijn:

- veel jongeren ervaren hun woonplaats als saai: er is niets te doen;
- er is grote behoefte aan andere invulling van de buitenruimte (speelruimte) en jongeren willen daar graag over mee praten;
- jongeren hebben het idee dat de gemeente niets voor hen doet.

Het onderzoek onder de (jeugd)verenigingen is gehouden via een enquête. Hieraan hebben 14 van de 35 aangeschreven verenigingen meegewerkt. Het algemene beeld dat uit de resultaten voort vloeit is dat er veel activiteiten worden ontplooid, waaraan veel jongeren meedoen en die aansluiten bij de behoefte. De activiteiten worden vrijwel geheel door vrijwilligers georganiseerd en uitgevoerd. Veel verenigingen ervaren geen (grote) problemen bij de uitvoering van de activiteiten of bij het werken met jongeren. Daar waar wel problemen worden ervaren, worden die door de vereniging zelf opgelost. De verenigingen hebben geen enkele wetenschap van zorgstructuren.

Accommodatiebeleid: groot onderhoud sportvelden

In het accommodatiebeleid is het beleid met betrekking tot de sportvelden en het niet uitgewerkt. Er is echter wel grote behoefte aan beleidsuitspraken op dit gebied. Omdat er veel jongeren deelnemen aan veldsporten hebben keuzes op dit terrein direct invloed op de jeugd. Vanuit het jeugdbeleid verdient het dan ook aanbeveling op dit terrein te komen tot een toekomstbestendig beleid.

Overlast

Op de schoolpleinen in ontstaan steeds vaker overlastproblemen. Enkele scholen hebben inmiddels verzocht afsluitbare hekken rond het terrein te mogen plaatsten. Dit gaat ten koste van de beschikbare speelruimte en is tegen lopende afspraken.

Behoeftte aan nieuwe doelgroep vrijwilligers

Bernisse heeft een rijk vrijwilligersleven. Veel van deze verenigingen houden zich bezig met sport en/of cultuur en vele hebben ook activiteiten voor de jeugd. Vrijwel de meeste organisaties danken hun bestaan aan de inzet van vrijwilligers. Uit landelijk onderzoek blijkt dat de vrijwilligers vergrijzen, waardoor op termijn ene tekort aan vrijwilligers ontstaan. Wij verwachten eenzelfde beeld aan te treffen in Bernisse. Dit betekent dat het van belang is om vrijwilligers te zoeken in ander groepen, zoals bijvoorbeeld de jeugd.

6.4 Wat willen we bereiken?

Voor de komende periode hebben we de volgende speerpunten geformuleerd:

Speerpunt 12: Voldoende aantrekkelijke speelplaatsen

Speerpunt 13: Voldoende ontmoetingsplaatsen buiten en binnen

Speerpunt 14: Uitbreiding activiteiten aanbod jeugd / stimuleren deelname sport en cultuur

Speerpunt 15: Stimuleren maatschappelijke participatie jongeren

6.4.1. Voldoende aantrekkelijke speelplaatsen

Buiten spelen is niet alleen leuk voor kinderen, maar het is ook belangrijk voor de gezondheid en ontwikkeling, zowel fysiek als sociaal-emotioneel, van het kind. Het belang van buiten spelen raakt niet alleen het individuele kind, het is ook van invloed op het gezin en de leefbaarheid van de buurt. De leefbaarheid in de buurt wordt versterkt wanneer de speelruimte aansluit bij de vraag van de jongeren. Bovendien kan hiermee de overlast en vandalisme worden voorkomen. Als gemeente willen wij samen met de jongeren aantrekkelijke speelplaatsen creëren.

6.4.2. Voldoende ontmoetingsplaatsen buiten en binnen

Voldoende ontmoetingsplaatsen voor jongeren voorkomt dat jongeren zich gaan vervelen, op straat rondhangen en rotzooi gaan schoppen. Wij zetten ons daarom in om jongeren een plek te geven waar ze elkaar kunnen ontmoeten en waar ze hun sociale netwerk kunnen verbreden.

6.4.3. Uitbreiding activiteiten aanbod jeugd/ stimuleren deelname sport en cultuur

Sportieve en culturele activiteiten dragen bij aan de ontwikkeling van jongeren. Wij vinden het van belang dat jongeren van verschillende leeftijden bewegen in hun vrije tijd en in aanraking komen met cultuur.

6.4.4. Stimuleren maatschappelijke participatie jongeren

Jongeren zijn de vrijwilligers van nu en van de toekomst! Als gemeente vinden wij het van belang dat jongeren kennis maken met en een onbetaalde bijdrage leveren aan de Bernisser samenleving. Dit geldt ook voor de betrokkenheid van jongeren bij het gemeentelijke beleid.

Maatschappelijk gewenste effecten

De jeugd van Bernisse besteden hun tijd op een zinvolle manier waarbij zij tevens een bijdrage leveren aan de lokale samenleving.

Indicatoren

- Blijven voldoen aan buitenspeelnorm
- Waardering jongeren mogelijkheden vrijetijdsbesteding Bernisse met cijfer 7
- Uitbreiding gesubsidieerd activiteitenaanbod jongeren met 100% in 2012 t.o.v. 2008

6.5 Hoe willen we dat bereiken?

6.5.1. Speelruimtebeleidsplan

Om te komen tot een speelruimtebeleidsplan gaan we een aantal acties uit voeren:

- korte inventarisatie uit naar de stand van zaken met betrekking tot de speelruimten (aanwezige faciliteiten en staat van onderhoud),
- Onderzoek naar 3% norm
- onderzoek naar alternatieve ontmoetingsplekken (zowel fysiek als vorm van de ontmoetingsplek)
- in gesprek met de jongeren, de ouders van de jongsten en scholen over de wensen en behoeften.

Logischerwijs zal na vaststelling van het speelruimtebeleidsplan door de raad de nota door ons worden uitgevoerd.

6.5.2. Hanteren 3% speelruimte richtlijn

Zoals hierboven is aangegeven geeft het rijk mee dat 3% van de voor wonen bestemde gebieden bestemd is voor speelruimte. Voor de bestaande kernen gaan we kijken of we bij deze 3% in de buurt kunnen komen. Bij planvorming voor een nieuwbouwwijk gaan we de 3% als norm hanteren.

6.5.3. Inzet regulier jongerenwerk in samenwerking met verenigingen

Regulier jongerenwerk wordt ingezet om de (hang) jongeren op straat op te zoeken en aan te spreken en met hen gezamenlijk activiteiten te organiseren. Verenigingen worden hierbij betrokken.

6.5.4. Pilot sport-en spel

In overleg met verenigingen/stichtingen wordt een project `sport en spel` opgezet. We beginnen als pilot in een kern. Door vrijwilligers worden op straat/ of binnen een keer per week sportactiviteiten georganiseerd en worden sport- en spelmaterialen uitgeleend.

6.5.5. Activiteitenaanbod Brede School

In het haalbaarheidsonderzoek Brede School kan bekeken worden of het haalbaar is om binnen de Brede School (na schooltijden) door sportverenigingen clinics kunnen worden aangeboden. Ook wordt gekeken of culturele activiteiten kunnen worden aangeboden voor de jeugd.

6.5.6. Opstellen productencatalogus

Een productencatalogus wordt opgesteld, waarin opgenomen wordt welke voorzieningen er zijn voor jongeren in de gemeente Bernisse, maar ook in de regio VPR.

6.5.7 Opstellen vrijwilligersbeleid

In het vrijwilligersbeleid dat in 2008/2009 ontwikkeld wordt, zal aandacht besteed worden aan de jongeren. Jongeren zijn de vrijwilligers van de toekomst. Om te komen tot de nota ondernemen wij de volgende acties:

- er worden een enquête(s) verstuurd naar organisaties die met vrijwilligerswerken om inzichtelijk te krijgen wat de wensen, behoeften en knelpunten zijn van organisaties;
- terugkoppeling resultaten enquête aan de vrijwilligersorganisaties;
- haalbaarheidsonderzoek naar ene vrijwilligersuitzendbureau

6.5.8. Aansluiten bij project Maatschappelijke stages

Aan organisaties die met vrijwilligerswerken wordt gevraagd of zij geïnteresseerd zijn om maatschappelijke stages aan te bieden. Deze vraag is onderdeel van de Enquête vrijwilligerswerk die in maart 2008 is uitgezet onder organisaties die met vrijwilligers werken. In mei/juni 2008 zijn de resultaten bekend.

Voor 2009 wordt met de regio VPR bekeken of een project `maatschappelijke stages` gestart kan worden. Een gemeente wordt trekker van dit project. De invulling van het project wordt in 2008 uitgewerkt. De gemeente Bernisse wil zich hierbij aansluiten

6.5.9 Organiseren discussiebijeenkomsten leefbaarheid per kern

In elke kern wordt een discussiebijeenkomst georganiseerd voor jongeren. Via deze bijeenkomst willen we met jongeren in gesprek over de behoefte aan vrijetijdsvoorzieningen en op welke wijze jongeren een bijdrage kunnen leveren aan de leefbaarheid van de kernen. Om jongeren te stimuleren is het belangrijk om iets concreets te kunnen doen met de uitkomsten van de discussie. Om deze reden stellen wij voor iedere kern een budget beschikbaar te stellen dat via de jongeren ingezet kan worden voor jongerenactiviteiten/voorzieningen in de buurt. Ons idee gaat uit naar € 5.000 per kern als totaal bedrag, waarbij de verdeling over de kernen nog nader kan worden bezien.

7. OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

7.1 Inleiding

Veiligheid en je veilig voelen is een belangrijke essentie van het bestaan. De omgeving is hierbij een onmiskenbare factor. Veel omwonenden ervaren overlast door jeugd en jongeren en voelen zich daardoor onveilig. Jongeren veroorzaken vaak op verschillende manieren een bedreiging of aantasting van de veiligheid. Dit kan gebeuren als gevolg van overmatig alcoholgebruik of door drugsgebruik, vandalisme en criminaliteit. Vindplaatsen zijn de aangewezen hangplekken of plaatsen waar jongeren samenscholen. Maar welke invloed heeft de gemeente in het tegengaan van deze overlast? Hoe kunnen de ouders bij dit probleem worden betrokken? Hoe kunnen we de controle en de handhaving garanderen in het uitgestrekte gebied van de gemeente? Ter ondersteuning van ons integraal veiligheidsbeleid willen wij in ons jeugdbeleid preventieve maatregelen nemen die de openbare orde en veiligheid in onze gemeente vergroten.

7.2 Wettelijke taken

7.2.1 Gemeentewet en APV

De burgemeester is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde. Hij/zij wordt hierbij ondersteund door de ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid (OOV). Bovendien onderhoudt de burgemeester contacten met belangrijke partners als politie, brandweer en justitie.. Daarnaast heeft de burgemeester binnen het college een coördinerende taak in de integrale aanpak van veiligheid, de bestrijding van de onveiligheid en criminaliteit. Via de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) heeft de burgemeester de mogelijkheid om een samenscholingsverbod op te nemen en daarvoor specifieke plekken aan te wijzen. Tevens wordt via de APV het verbod om alcohol te nuttigen op de openbare wet geregeld.

7.2.3. Drank en Horecawet

De Drank en Horecawet (DHW) bepaalt dat aan jongeren onder de 16 jaar geen alcohol mag worden geschonken en verkocht. De gemeente heeft de taak te controleren of organisaties zich aan deze wet houden en handhavend op te treden indien dit niet het geval. Verder wordt via de drankwetvergunning aan horecagelegenheden geregeld kan men pas vanaf 16 jaar zwakalcoholhoudende drank in geopende toestand kopen en ter plaatse opdrinken.

7.3 Huidige situatie

7.3.1. Feiten en cijfers

Uit onderzoek van de GGD naar gezondheid en gedrag van jongeren in het voortgezet onderwijs blijkt dat het met het criminele gedrag van jongeren in Bernisse niet echt meevalt. Gemiddeld meer jongeren in Bernisse dan op heel VPR houden zich bezig met kleine criminaliteit, zoals vernielen en bekladden. Dit zijn nu juist de activiteiten, waarmee gevoelens van onveiligheid en overlast worden versterkt. Ook afschrikwekkend zijn de cijfers met betrekking tot wapenbezit: bijna een kwart van de jongens van 13 tot en met 17 jaar draagt af en toe tot (bijna) altijd een wapen (zoals genoemd in de Wapenwet) bij zich.

Box 7.1 Criminaliteit 13 t/m 17 jaar		
In de afgelopen 12 maanden....	Bernisse	VPR
meer dan 2 keer iets vernield	17%	13%
jongens	22%	18%
meisjes	12%	8%
meer dan 2 keer iets beklad	11%	11%
jongens	12%	13%
meisjes	11%	10%
meer dan 2x iets gestolen van € 5,- of meer	5%	4%
jongens	5%	5%
meisjes	6%	3%
ondervraagd op het politiebureau	6%	8%
jongens	8%	11%
meisjes	4%	5%
wapenbezit*	18%	19%
jongens	22%	26%
meisjes	13%	13%

Bron: Gezondheidsprofiel van Leerlingen op het voortgezet onderwijs, schooljaar 2002 - 2003 en 2003 – 2004

* af en toe of (bijna) elke dag een wapen bij zich

7.3.2. Wat doen we al?

Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid

Jeugdbeleid en Veiligheidsbeleid zijn nauw met elkaar vervlochten. Een deel van de activiteiten van jongeren zullen namelijk altijd wel door een deel van de samenleving als overlastgevend bestempeld worden. Helemaal uitbannen van overlast door jongeren is dan ook een onbegaanbare weg. Wel willen we ernaar streven de door anderen ervaren overlast zoveel mogelijk te beperken. Dat blijkt ook uit de prioriteiten die ons college zich heeft gesteld in het integraal veiligheidsbeleid:

- vermindering van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren;
- overlastproblematiek in beeld brengen en aanpakken;
- radicalisering tegengaan.

In het collegeprogramma is daarover het volgende opgenomen:

“Door het IVB te ontwikkelen willen wij de sociale veiligheid vergroten. Samen met organisaties zoals de politie, de woonstichting en het jongerenwerk brengen wij de veiligheidsknelpunten in kaart en gaan we structureel overleg voeren om tot oplossingen te komen”.

RAS project Pilot Drank-en Horecawet VPR (DHW)

Het RAS-project DHW heeft nauwe banden met het project Tegengaan Alcoholgebruik zoals is beschreven in paragraaf 4.3.2 van deze nota. Het project Tegengaan Alcoholgebruik is opgezet vanuit de preventieve kant. Het project DHW richt zich op handhaving. Terugdringen van de alcoholproblematiek gaat gepaard met het stellen van regels. Geprobeerd zal worden het draagvlak voor die regels bij de inwoners zo breed mogelijk te verkrijgen. Met het stellen van regels eindigt het

beleid echter niet. Er moet op worden toegezien dat regels worden nageleefd en – in die gevallen dat regels worden overtreden – worden gehandhaafd. Daarbij zijn (bestuurlijke) boetes, (bestuurs)dwang en andere strafmaatregelen onvermijdelijk. In de pilot DHW worden twee toezichthouders ingezet op Voorne Putten, die zich gaan bezig houden met het toezicht op de naleving van de Drank- en Horecawet en het tegengaan van onrechtmatige verkoop van alcohol aan jongeren.

Inzet Jongerenwerk

De jongerenwerker is 6 uur per week aanwezig in de gemeente Bernisse om jongeren op te zoeken, aan te spreken en hen te stimuleren een zinvolle besteding van hun vrije tijd te zoeken. Daarnaast organiseert het jongerenwerk een aantal maal per jaar inloopactiviteiten in Geervliet en Zuidland.

Moedige moeders

In de gemeente Bernisse kennen wij een aantal initiatieven uit de samenleving die er op gericht zijn om problemen van jongeren aan te pakken en te voorkomen. Het gaat om het project 'Moedige moeders' dat opgericht is in Abbenbroek en navolging vindt in Heenvliet. Deze moeders maken zich zorgen om hun tieners en proberen met voorlichting door de preventiemedewerker van Bouman GGZ het alcohol en drugsgebruik tegen te gaan.

Indrinkacties

In samenwerking met de politie en het jongerenwerk hebben we een proef gedraaid met het organiseren van een actie tegen indrinken. Deze actie wordt wegens succes gecontinueerd.

Jeugdsozen

In Bernisse zijn een tweetal jeugdsozen die geheel door vrijwilligers gerund worden:

- Jeugdsoos de Brandspuit in Heenvliet
- Chill Out in Abbenbroek.

7.3.3. Knelpunten en verbeterpunten

Criminaliteit en alcohol en drugsgebruikt

Het gebruik van alcohol en illegale drugs zijn belangrijke vormen van probleemgedrag. In de eerste plaats omdat door (overmatig) gebruik van deze genotmiddelen ernstige gezondheidsrisico's kunnen ontstaan. Daarnaast worden het gebruik van alcohol en illegale drug als problematisch beschouwd, omdat het als een belangrijke oorzaak wordt gezien van agressief en delinquent gedrag. In de gemeente Bernisse scoren jongeren erg hoog op inname alcohol en drugs en op criminaliteit. De overlastsituaties doen zich met name voor in het Bernissergebied, rondom de winkelgebieden en in de wijken in het weekend na sluitingstijd uitgaansgelegenheden.

Vandalisme

Een van de overlastproblemen die wij in onze gemeente kennen is vandalisme. Het gaat hierbij voornamelijk om bekladding in de vorm van graffiti en vernieling in de vorm van het slopen van verkeersborden, bushokjes, brugleuningen en ruiten van openbare gebouwen (bibliotheken). Vandalisme heeft gevolgen voor de samenleving. Omwonenden voelen zich niet altijd veilig of voelen zich bedreigd in hun eigen woonomgeving. In onze gemeente komt vandalisme vooral ook voor in die gebieden waar weinig tot geen toezicht is (buitengebieden).

Informatievoorziening en samenwerking

Om overlast te bestrijden is het belangrijk goed samen te werken met de diverse organisaties die zich bezig houden met preventie, handhaving en zorgverlening. Hoewel alle partijen van goede wil zijn, is het nog niet gelukt om binnen Bernisse een effectieve samenwerking van de grond te krijgen waarin op gestructureerde wijze informatie wordt overgedragen. Op dit moment lopen casuïstiekbesprekingen, monitoring, toezicht en beleidsoverleg door elkaar en vindt er op diverse plaatsen registratie van gegevens plaats. Dit maakt het onmogelijk om op snelle wijze een analyse op de knelpunten en overlastsituaties te kunnen maken.

Weinig alternatieve uitgaansgelegenheden / ontmoetingsplekken

Zoals ook uit de jeugdpanels naar voren is gekomen, heeft de gemeente relatief weinig (uitgaans) voorzieningen. Dit is een van de mogelijke oorzaken voor het 'op straat hangen'. Als alternatief zijn Jongeren Ontmoetings Plaatsen (JOP) geplaatst, maar hier gaat geen activerende werking vanuit.

Radicalisering

In de integrale veiligheidsnota is te lezen:

“dat de gemeente Bernisse gekenmerkt wordt door een hoge sociale cohesie (relatief gesloten gemeenschap) met weinig allochtone gezinnen. Intolerantie voor buitenstaanders en buitenlanders in vaak de bron voor discriminatie. Racistische tekens en leuzen (graffiti) worden gesignaleerd, onder andere in het recreatiegebied. Het rechts-extremistische gedachtegoed lijkt bij een deel van de Bernisser bewoners aan te slaan.

Beperkte inzet jongerenwerk

6 uur per week jongerenwerk voor alle kernen is te weinig om effectief overlast te kunnen bestrijden.

7.4 Wat willen we bereiken?

Met het jeugdbeleid willen we inzetten op preventieve activiteiten ter ondersteuning van het Integraal Veiligheidsbeleid, waarin vooral de repressieve kant aandacht zal krijgen. Qua doelstellingen sluiten wij wel zoveel mogelijk aan bij het Veiligheidsbeleid. Wij hebben de volgende speerpunten geformuleerd:

Speerpunt 16: Bestrijden radicalisering

Speerpunt 17: Bestrijden overlast hangjeugd

Speerpunt 18: Stimuleren ouderbetrokkenheid / buurtbetrokkenheid

Speerpunt 19: Veilig uitgaan

Uiteraard zijn een aantal doelstellingen uit de eerdere hoofdstukken ook van invloed op veiligheid en openbare orde. Het bieden van zinvolle vrijetijdsbesteding, het voorlichten over de gevolgen van alcohol en drugs enz. kunnen van positieve invloed zijn op bovenstaande doelstellingen. In dit hoofdstuk benoemen we slechts aanvullende doelstellingen.

7.4.1. Bestrijden radicalisering

Wij vinden uitingen van intolerantie en racisme zeer ongewenst en willen dit bestrijden. In de veiligheidsnota hebben we hiertoe de volgende doelstellingen opgenomen. Vanuit het jeugdbeleid zal een bijdrage worden geleverd aan het realiseren van de volgende doelstellingen:

1. *Het vergroten van wederzijds begrip, tolerantie en acceptatie.*
2. *Het aantal uitingen van intolerantie verminderen met 50% in twee jaar (2010). Uitingen van intolerantie zijn onder andere racistische graffiti.*

De aanpak van polarisatie en radicalisering blijkt niet eenvoudig vorm en inhoud te geven. Het lijkt erop dat de problematiek vooral in plattelandssituaties (conservatisme). Door gemeente en politie wordt ingezet op het straffen van daders en het aanspreken op ongepast gedrag. Vanuit onder andere het Jeugdbeleid dient met voorlichting en informatieverstrekking invulling gegeven te worden aan preventie.

7.4.2. Bestrijden overlast hangjeugd

In de integrale veiligheidsnota ‘Samen kiezen voor veiligheid’ wordt overlastgevend jeugd en jongeren (hangjongeren, slooproutes van uitgaanspubliek, en overlast als gevolg van alcohol- en/of drugsgebruik) als een van de belangrijkste klachten van de inwoners van Bernisse genoemd. Enerzijds is er sprake van feitelijke problematiek, anderzijds gaat het hier ook om de beleving ervan. Wij willen zoeken naar oplossingen voor zowel de feitelijke problematiek als de (negatieve) beleving.

7.4.3. Stimuleren ouderbetrokkenheid / buurtbetrokkenheid

Jongeren maken onderdeel uit van een lokale samenleving. Uit de praktijk blijkt dat veel mensen het met deze stelling eens zijn, zolang jongeren maar niet voor hun deur staan te hangen. Wij vinden het belangrijk dat jongeren een plek houden binnen de samenleving en niet worden weggestuurd naar het buitengebied van onze gemeente waar weinig toezicht is. Als gemeente willen we jongeren voorzieningen bieden waar zij elkaar kunnen ontmoeten binnen de kernen. Als gemeente kunnen wij de verantwoordelijkheid voor onze nieuwe generatie niet alleen dragen. Wij willen buurtbewoners en ouders daarom stimuleren ook hun verantwoordelijkheid te dragen en medewerking te verlenen aan het creëren van voorzieningen. In de gemeente kennen we reeds een aantal goede initiatieven die als voorbeeld kunnen dienen.

7.4.4. Veilig uitgaan

In het uitgaansleven ligt het gevaar van drugs, alcohol, agressie en intimidatie altijd op de loer. Het is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van ouders om hun kinderen goed te instrueren over de mogelijke gevaren en de mogelijkheden om op een leuke en gezonde manier uit te gaan. Als gemeente willen we echter ook een bijdrage leveren aan veilig uitgaan. Wij doen dit reeds door middel van voorlichting over alcohol en drugs. Daarnaast willen wij onderzoeken of we de fysieke veiligheid kunnen verbeteren en willen we onze jeugd tot 16 jaar zoveel mogelijk binnen onze kernen houden, zodat we beter toezicht kunnen houden.

Maatschappelijk gewenste effecten

Fysieke veiligheid en veiligheidsbeleving van inwoners in Bernisse verbeteren

Indicatoren

Zie nota veiligheidsbeleid

7.5 Hoe willen we dat bereiken?

7.5.1. Onderzoek monitorinstrument Jeugd

Om de beschreven problematiek goed te kunnen aanpakken is het belangrijk om over de juiste en voldoende beleidsinformatie te beschikken. In dit kader is het werken met een centraal monitorprogramma een hulpmiddel om de problematiek in kaart te brengen. Jongeren zijn mobiel en groepssamenstellingen veranderen steeds. Het is daarom belangrijk te weten welke bewegingen groepen jongeren maken in onze gemeente. Waar zijn de 'hotspots' waarop we ons jongerenwerk en de politie kunnen inzetten? Welke jongeren van een groep zijn regelmatig in aanraking geweest met justitie en wie vormen de harde kern van een groep? In samenwerking met de politie en het jongerenwerk willen we onderzoeken op welke wijze we een dergelijk monitorinstrument kunnen inzetten. Landelijk zijn er diverse voorbeelden die variëren van een Excelbestand tot een softwareprogramma zoals 'Jongeren in Beeld'.

7.5.2. Verbeteren overlegstructuur

De huidige overlegstructuur tussen gemeente, politie en jongerenwerk dient aangepast te worden om doelmatiger te kunnen werken. Er dient een onderscheid te worden gemaakt in casuïstiekoverleg en beleidsmatig overleg en de bevindingen van de diverse partijen dienen op een centrale plek geregistreerd te worden. In de gemeente Brielle is reeds een goed werkend netwerk opgezet. Wij zullen de bevindingen van Brielle meenemen in het uitwerken van een Bernisser structuur. De uitwerking vindt plaats in samenspraak met de betrokken partijen.

7.5.3. Uitbreiding vindplaatsgericht werken

Uit onderzoek is gebleken dat handhavend optreden tegen jongeren niet altijd het meest effectieve instrument is. In dialoog gaan, jongeren activeren hun vrije tijd nuttig te besteden en de harde kern losweken van de meelopers zijn belangrijke instrumenten om overlast te bestrijden. Het jongerenwerk is hierbij een belangrijk instrument. Naast regulier jongerenwerk waarbij het organiseren van activiteiten centraal staat, is het mogelijk een 'zwaardere' straathoekwerker in te zetten die met 'probleemjongeren' aan de slag gaat. Wij willen in onze gemeente een combinatie inzetten van beide soorten jongerenwerk. De huidige 6 uur per kern zijn echter onvoldoende. Wij willen een uitbreiding realiseren van minimaal 15 uur per week extra inzet.

7.5.4. Onderzoek haalbaarheid discobus

Vanuit het jeugdbeleid zetten wij voornamelijk in op voorlichtingsactiviteiten. Daarnaast willen wij ter ondersteuning van het veiligheidsbeleid onderzoeken of het haalbaar is om een 'discobus' in de weekenden te laten rijden naar populaire uitgaansgelegenheden in de buurt. Door een veilig alternatief te bieden stimuleren wij jongeren om niet met alcohol achter het stuur te gaan zitten. Tevens biedt een discobus mogelijkheden om de 'slooproutes' beter te beheersen / handhaven.

7.5.5. Stimuleren burgerinitiatieven

Wij willen ouders en/of burgers die een bijdrage willen leveren aan het verbeteren van de veiligheid m.b.t. uitgaan dan wel zich willen inzetten voor veilige alternatieven voor de jeugd stimuleren door hen te ondersteunen bij het opstarten van hun initiatieven. Dit kan door middel van subsidie of inzet van de jongerenwerker. In de wijkbijeenkomsten die gepland staan in het kader van het veiligheidsbeleid, zullen wij ouders en buurtbewoners attenderen op de mogelijkheden.

7.5.6. Maatregelen radicalisering

De gemeente, in samenspraak met de politie en stichting Push, zet in op het voorkomen van (verdere) polarisatie en radicalisering. Vanuit het integrale veiligheidsbeleid ligt de nadruk op het opzetten van een meldpunt voor klachten over intolerantie, het ontwikkelen van een monitoringsysteem, direct verwijderen van graffiti en door de gemeente en de politie wordt ingezet op het straffen van daders en het aanspreken op onaangepast gedrag. Vanuit het jeugdbeleid zal ingezet worden op preventieve maatregelen en voorwaardenscheppend beleid zoals reeds beschreven in de nota: SAP-lessen, inzet jongerenwerk. Tevens zal gekeken worden of er op scholen meer aandacht gegeven kan worden aan culturele verschillen en zal Stichting Vluchtelingenwerk gevraagd worden welke hulp zij kunnen bieden om voorlichting te geven over culturele verschillen.

8. SAMENVATTING EN FINANCIËLE VERTALING

In de onderstaande tabel zijn alle speerpunten en de daarbij behorende maatregelen opgenomen en financieel vertaald over de jaren 2008-2009-2010. In het jaar 2008 concentreren wij ons vooral op de wettelijke taken. In 2009 volgen de lokale accenten. Op basis van het huidige overzicht is een kleine 6 a 7 ton benodigd voor het uitvoeren van het jeugdbeleid zoals verwoord in deze nota. Hierbij willen wij u meegeven dat een aantal maatregelen nog niet financieel zijn doorvertaald. Als er een onderzoek wordt gestart naar bv. speelruimte, dan volgen daar ongetwijfeld aanbevelingen uit. Deze aanbevelingen kosten veelal geld. De verwachting is dat het benodigde budget in 2010 hoger zal zijn dan nu vermeld indien wordt ingestemd met de voorgestelde maatregelen.

Doelstellingen	Maatregelen	Uitvoering	2008	2009	2010
Zorg					
1. Sluitende jeugdzorgketen 0-23 jaar	Vaststellen en implementeren regionale zorgstructuur (Rosa)	2008	40.000	47.500	55.300
	Invoering en activering Multisignaal	2008	3.600	3.600	3.600
	Vaststellen en implementeren lokale zorgstructuur	2008	35.500	35.500	35.500
	Voorlichting zorgstructuur	2008	0	2.000	1.000
	Versterken ZAT-structuur		pm	pm	pm
	Monitoring en Evaluatie	2008-2010	1.000	1.000	4.000
	Ontwikkeling CJG	2008-2010	25.000	50.000	50.000
2. Opvoedings- en gezinsondersteuning	Instellen opvoedbureau	2008-2009	zie 1	zie 1	zie 1
Gezondheid					
3. Optimale uitvoering JGZ	Opstellen prestatieafspraken JGZ	2010	0	0	0
	Onderzoek uitvoering JGZ	2009-2010	pm	pm	pm
	Uitvoeren JGZ Uniform en maatwerk		174.229	174.229	174.229
4. Vermindering alcoholgebruik jongeren	Verslavingspreventiebeleid continueren		centrumgelden	centrumgelden	centrumgelden
	Pilot Peer education	2009	0	5.000	
	Bevorderen ouderbetrokkenheid	2009	0	5.000	5.000
	Opstellen convenant alcoholgebruik (sport)verenigingen	2009/2010	0	1.000	1.000
	Voorlichting (sport)verenigingen over gevolgen alcoholgebruik		0	5.000	5.000
5. Reduceren (soft)drugsgebruik jongeren	Verslavingspreventiebeleid continueren		centrumgelden	centrumgelden	centrumgelden
	Pilot Peer education	2009		Zie 4.	
	Voorlichting aan ouders over gevolgen alcohol en drugsgebruik	2008/2009	zie 4	Zie 4.	Zie 4.
	Aanschrijven ouders en jongeren op gedrag		0	0	0
6. Stimuleren gezonde leefstijl	Pilot Sport en Spel	2009	0	10.000	0
	Samenwerking sportverenigingen	2009-2010	0	30.000	30.000
Onderwijs en Werk					
7. Optimaliseren leerplicht	Onderzoek regionalisering leerplicht	2009	Stadsregio	Stadsregio	Stadsregio
	Versterken ZAT-structuur		Pm	Pm	Pm
	Actualiseren en verbeteren leerplichtadministratie	2009	10.170	0	0
8. Gelijke ontwikkelingskansen voor alle kinderen	Opstellen en uitvoeren LEA	2008-2009	52.000	52.000	52.000
	Uitvoering Peuterspeelzaalwerk incl. inspecties kwaliteit		138.000	130.000	130.000
	Onderzoek verborgen armoede gezinnen		Isd-gelden	Isd-gelden	Isd-gelden
9. Bevorderen samenwerking organisaties	LEA		Zie 8.	zie 8.	zie 8.
	Haalbaarheidsonderzoek Brede School	2008	20.000	0	0

	Evt. bouwen Brede School	2008-2010		pm	pm
	Makkelijk Lezen Plein en schoolzone	2008-2010	Sub. Bibliotheek	Subs. Bibliotheek	Subs. bibliotheek
10. Stimuleren behalen startkwalificatie	Actualiseren en verbeteren leerplichtadministratie	2008/2010	Zie 7	0	0
	Inzet Work First en jongerenloket	2008	Isd-gelden	Isd-gelden	Isd-gelden
	Inzet jongerenloket VPR	2008	Isd-gelden	Isd-gelden	Isd-gelden
11. Stimuleren weerbaarheid	Schooladoptieplan	2008	2.100	2.100	2.100
	Instellen werkgroep weerbaarheid	2008	Zie 8.	zie 8.	zie 8.
	Stimuleren ouderbetrokkenheid	2008/2009	Zie 8.	zie 8.	zie 8.
Vrije tijd					
12. Voldoende aantrekkelijke speelplaatsen	Opstellen speelruimtebeleidsplan	2009		10.000	
	Hanteren 3% norm	2012		Pm	pm
13. Voldoende ontmoetingsplaatsen buiten en binnen	Opstellen speelruimtebeleidsplan incl. ontmoetingsplaatsen	2009		Zie 12.	
14. Uitbreiding activiteiten aanbod jeugd / stimuleren deelname sport en cultuur	Verenigingen betrekken bij opstellen activiteiten aanbod	2009/2010		30.000	30.000
	Inzet regulier jongerenwerk	2008/2010	34.000	34.000	34.000
	Pilot sport- en spel	2009		Zie 6	Zie 6
	Activiteiten aanbod Brede School opstellen	2009		10.000	10.000
	Opstellen productencatalogus	2009		5.000	
15. Stimuleren maatschappelijke participatie jongeren	Opstellen vrijwilligersbeleid			Pm	Pm
	Aansluiten project maatschappelijke stages regio			Pm	Pm
	Organiseren discussiebijeenkomsten jongeren	2009-2010		17.500	15.000
Openbare Orde en Veiligheid					
16. Bestrijden radicalisering	SAP-lessen op scholen		zie 11	zie 11	zie 11
	Voorlichting	2009		3.000	3.000
17. Bestrijden overlast hangjeugd	Onderzoek monitorinstrument Jeugd	2008/2009	pm	2.000	2.000
	Uitbreiding vindplaatsgericht werken / straathoekwerk		15.000	50.000	50.000
	Verbeteren overlegstructuur Jeugd en Veiligheid	2008/2009	2.000	5.000	5.000
18. Stimuleren ouderbetrokkenheid	Stimuleren burgerinitiatieven	2009	0	10.000	10.000
19. Veilig uitgaan	Onderzoek haalbaarheid discobus				
TOTAAL			552.599	730.429	707.729

Bijlagen

Bijlage 1   Kansen voor kinderen – thema's en maatregelen

Jeugd en gezin

Het kabinet hecht grote waarde aan het gezin. In het gezin worden kinderen opgevoed, wordt geborgenheid geboden en worden essentiële waarden en normen bepaald en overgedragen aan volgende generaties. Ouders moeten daar voldoende tijd, middelen en vaardigheden voor hebben. Er zal een gezinsvriendelijk beleid worden gevoerd dat erop gericht is dat te bevorderen.

Maatregelen:

- De sollicitatieplicht voor alleenstaande bijstandsgerechtigde ouders met kinderen tot 5 jaar wordt geschrapt. De maximale vrijstellingsperiode voor de sollicitatieplicht is 6 jaar. Er komt een scholingsplicht voor deze groep alleenstaande ouders, teneinde na de vrijstelling een baan te vinden. Er zal een regeling komen die werken in deeltijd voor sollicitatieplichtige alleenstaande ouders met kinderen financieel aantrekkelijk maakt.
- Samen leven begint met samen spelen. De regelgeving ten aanzien van kinderopvang, peuterspeelzalen en voor- en vroegschoolse educatie, waaronder de financiële tegemoetkoming aan ouders, wordt geharmoniseerd. Belangrijkste oogmerken zijn het tegengaan van segregatie in de kinderopvang/peuterspeelzalen, het verhogen van de kwaliteit en het verbeteren van de aansluiting op het eerste jaar van de basisschool. Scholen behouden de mogelijkheid een 0-groep aan te bieden. Op deze manier ontstaat een sluitend systeem van voorzieningen waarbinnen taalachterstanden bij kinderen vroegtijdig kunnen worden onderkend en aangepakt.
- De totstandkoming van Centra voor Jeugd en Gezin waar zoveel mogelijk medische, sociale en educatieve ondersteuning voor ouders en hun kinderen wordt georganiseerd, zal met kracht ter hand worden genomen. Te denken valt in ieder geval aan het consultatiebureau, opvoedingsondersteuning en gezinscoaching. De organisatie van de jeugdzorg wordt vereenvoudigd en binnen de rijksoverheid "ontkokerd". De wachtlijsten zullen worden weggewerkt en de caseload voor gezinsvoogden wordt verder verlaagd.
- Kinderen uit gezinnen met problemen moeten sneller onder toezicht kunnen worden gesteld. Wetgeving zal aan de Kamer worden voorgelegd waarmee de kinderrechter in een fase voordat sprake is van ernstige bedreiging van de ontwikkeling van het kind, een lichtere maatregel zoals verplichte opvoedingsondersteuning kan opleggen. Ouders worden wettelijk aansprakelijk voor schade die hun minderjarige kinderen aanrichten.
- Er zal aandacht worden gegeven aan de gevolgen van echtscheiding voor kinderen. De behandeling van de wet bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding wordt doorgezet.
- Jongeren zullen tijdens hun schooltijd 3 maanden maatschappelijke stage volgen zodat ze kunnen kennismaken met de samenleving. Over de verdere vormgeving en de uitvoeringsaspecten van de maatschappelijke stage zal nader in overleg worden getreden met het onderwijsveld en de overige betrokkenen.
- Het elektronisch kinddossier wordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk 2009 ingevoerd.
- Voor jongeren tot 27 jaar geldt een leer/werkplicht die bestuurlijk kan worden gehandhaafd door middel van verplichtende begeleidingstrajecten gericht op scholing op straffe van inhouding op een eventuele uitkering ('campus nieuwe kans').

Onderwijs

Goed onderwijs is in het belang van leerlingen en van de samenleving. Ieder mens heeft talenten en mogelijkheden. Ontplooiing van talenten is waardevol voor mensen zelf en voor de samenleving.

Niemand mag de school verlaten zonder afgeronde opleiding.

Daarom vinden investeringen plaats in de kwaliteit van het onderwijs en wordt schooluitval stevig aangepakt. Nu de economie meer en meer een kenniseconomie wordt, komt er steeds meer behoefte aan goed opgeleide mensen. We willen tot de Europese top van wetenschappelijk onderzoek behoren. De top moet hoger, de basis breder. Ruimte geven aan het onderwijs voor betere kwaliteit, betekent vrijheid van keuze voor ouders en voor studenten. Onderwijsinstellingen krijgen meer mogelijkheden invulling te geven aan het onderwijs door vertrouwen te geven aan de professionals in het onderwijs, minder regels en minder toezicht.

Maatregelen:

- De kwaliteit van ons onderwijs moet worden gegarandeerd. Wat leerlingen en studenten moeten kennen en kunnen aan het einde van hun leerloopbaan wordt duidelijk vastgelegd, evenals de maatschappelijke doelen van het onderwijs. Scholen krijgen meer ruimte voor de invulling daarvan. Ze leggen over resultaten verantwoording af aan ouders, studenten en minister. Als de kwaliteit te kort schiet moet de minister snel en effectief kunnen ingrijpen. Bij goed presteren van onderwijsinstellingen zal sprake zijn van vermindering van toezicht.
- Scholen hebben recht op naleving en bescherming van hun grondslag en traditie.
- Segregatie in het onderwijs moet worden bestreden. Zonder dat er sprake is van een acceptatieplicht, zal hier sterk op worden ingezet. Mede daarom wordt het recent in werking getreden onderwijsachterstandsbeleid voortvarend ten uitvoer gebracht, zal er versneld worden gewerkt aan gemengde stadswijken en wordt overleg tussen grote steden en randgemeenten over de gezamenlijke huisvestingsproblematiek gestimuleerd en gefaciliteerd. Om daarnaast te bevorderen dat elk kind gelijke kans heeft om op school te worden toegelaten, wordt er vanaf 2008 gewerkt met vaste aanmeldmomenten voor het primair onderwijs, eventueel aangevuld met een loting.
- Het kleinschalig organiseren van scholen, eventueel binnen bestaande grootschalige verbanden, zal worden bevorderd. Tegen die achtergrond zal de fusieprikkel voor het voortgezet onderwijs worden afgeschaft.
- Schoolboeken in het voortgezet onderwijs worden gratis. Financiering zal plaatsvinden via de lump-sum bekosting.
- Het streven is te komen tot vermindering van de werkdruk en verhoging van de kwaliteit in het onderwijs. Hiervoor zal een actieplan mede gericht op de lange termijn worden geformuleerd. Een breed samengestelde commissie zal gevraagd worden daarvoor bouwstenen aan te leveren. Onderwerpen die daarbij in samenhang aandacht verdienen zijn: het lerarentekort, kwaliteit lerarenopleidingen, belonings- en functiedifferentiatie, loopbaanperspectief, omvang lestaak, hoeveelheid contacturen, ruimte voor individuele leerlingbegeleiding, onderwijsontwikkeling en professionaliteit docent, en ruimte voor maatwerk.
- Bij de verdere uitwerking van plannen voor de integratie van zorgleerlingen in het regulier onderwijs zal rekening moeten worden gehouden met de mogelijkheden van scholen om leerlingen met een zware zorgvraag een plaats binnen de school te geven. De aanwezigheid van de daarvoor benodigde voorzieningen en voldoende expertise bij docenten is om die reden een belangrijke voorwaarde bij de uiteindelijke invoering.

- Speciaal onderwijs blijft een noodzakelijke aanvulling op het reguliere onderwijs. Het wegwerken van wachtlijsten en de verdere vereenvoudiging van de indicatiestelling, waar mogelijk in samenhang met de (jeugd)zorg, krijgen prioriteit.
- Bestrijding van voortijdig schoolverlaten zal krachtig ter hand worden genomen. Uitgangspunt vormt hierbij de nota "Aanval op de uitval". In het kader van voorkomen van voortijdig schoolverlaten wordt het bedrag per deelnemer in het MBO verhoogd, zodat betere begeleiding kan worden gerealiseerd. Hier ligt ook een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid voor het bedrijfsleven: ondernemingen zullen voldoende stage- en opleidingsplaatsen moeten aanbieden. Het beroepsonderwijs zal moeten zorgen voor de aansluiting met de beroepspraktijk.
- In het onderwijsachterstandenbeleid zal de drempel van 6,4% worden verlaagd naar 3%.
- Wetgeving die doorstroming in de beroepskolom vmbo-mbo-hbo belemmert zal worden geschrapt.
- Het concept van brede scholen zal worden gestimuleerd.

Veiligheid en handhaving

Veiligheid is een kerntaak van de overheid en een basisvoorwaarde voor een samenleving waarin mensen zich vertrouwd, vrij en verbonden voelen. De criminaliteit neemt de laatste jaren af. Die trend moet worden voortgezet. Het terugdringen van het aantal geweldsdelicten is echter nog onvoldoende gelukt en verdient daarom een stevige extra investering. Nederland moet nog veiliger. De aandacht voor het tegengaan van terrorisme en radicalisering mag niet verslappen. De bestrijding van fraude, financieel-economische en georganiseerde criminaliteit en cybercrime wordt geïntensiveerd. Daarnaast is veel aandacht nodig voor het voorkomen van crimineel gedrag. De reclassering en het jeugdwerk hebben daarbij een rol in de voorhoede. Daarin zal dan ook extra worden geïnvesteerd. Een veilige samenleving is niet alleen een kwestie van duidelijke regels en goede handhaving. Een respectvolle omgang van mensen met elkaar en fatsoen in het maatschappelijk verkeer zijn onmisbaar voor een veilig klimaat.

Maatregelen:

- Er komt een nieuw veiligheidsprogramma met als doelstelling 25% minder criminaliteit in 2008-2010 ten opzichte van 2003. Het functioneren van politie en OM wordt versterkt; er wordt optimaal gebruik gemaakt van nieuwe technologie om het ophelderingspercentage te verbeteren. Knelpunten worden weggenomen en er komen geen nieuwe belemmeringen, procedures of beperkingen. De hervormingen in het gevangeniswezen worden voortgezet gericht op differentiatie. Daarbij zal extra aandacht zijn voor het draagvlak voor arbeid – ook voor kortgestraften -, voor behandeling en voor (na-)zorg. De recidive wordt verder teruggebracht door herinvoering van voorwaardelijke invrijheidstelling en gerichte begeleiding en nazorg.
- Veiligheid moet landelijk verzekerd en lokaal ingebed zijn; zij moet aanwezig zijn in wijk en buurt, in dorp en landelijke kern. De samenwerking en het gemeenschappelijk functioneren van politiekorpsen moeten worden verbeterd. Het wetsvoorstel tot versterking van rijksbevoegdheden wordt zo snel mogelijk ingevoerd. Er dient een geïntegreerd politie-informatiesysteem en ICT-netwerk te komen, evenals specialisatie tussen korpsen en gemeenschappelijk beleid voor materiaal en personeel, en beheer. De financiering van geïntegreerde en gemeenschappelijke taken kan centraal geschieden. De aanwijzingsbevoegdheid van de ministers van BZK en Justitie wordt vereenvoudigd. De behandeling van het wetsvoorstel tot invoering van een landelijke politieorganisatie wordt opgeschort. Indien met samenwerking onvoldoende voortgang en resultaat wordt behaald, wordt de behandeling, herijkt op basis van de dan ontstane situatie, voortgezet. Het kabinet beslist daar voor eind 2008 over.

- Veiligheid begint bij preventie. De overheid dient burgers, jeugd, scholen, bedrijven, publieke diensten en instellingen aan te spreken op hun bijdrage daaraan. Wijkinitiatieven ter bestrijding van onveiligheid en vermindering van overlast worden ondersteund. Samen met scholen wordt gewerkt aan een klimaat van veiligheid. Preventie en het voorkomen van witwassen van 'criminele middelen' (BIBOB) vormen een onderdeel van het integraal veiligheidsbeleid van gemeenten. Recidive wordt teruggedrongen door de voorwaardelijke invrijheidstelling, versterking van het reclasseringstoezicht en nazorg door gemeenten en particuliere organisaties. Er wordt een plan vastgesteld waarin beleid, initiatieven en maatregelen op het terrein van preventie in het kader van een project worden gerealiseerd.
- Het integraal veiligheidsbeleid van gemeenten wordt verder uitgebouwd. In het kader van de eerder genoemde 'sterke' wijkaanpak zal de inzet op 'elke buurt zijn buurtagent' worden voortgezet en zal worden bezien hoe de burgers in hun buurt verder te betrekken zijn bij het verbeteren van veiligheid, bijvoorbeeld via 'veiligheidsbuurt-budgetten' of door meer inspraak te organiseren bij het bepalen van de prioriteiten. Ten behoeve van de veiligheid zullen gemeentelijke toezichthouders de bevoegdheid krijgen boetes wegens overlast in de openbare ruimte uit te delen. De politiesterke in het landelijk gebied wordt waar nodig versterkt. In de prestatieafspraken met de politiekorpsen komt meer ruimte en aandacht voor preventie en zal meer accent worden gelegd op de kwaliteit dan op de kwantiteit.
- De bestrijding van de productie van en de handel in drugs wordt evenals de bestrijding van drugsoverlast onverminderd voortgezet. Het wetsvoorstel tot sluiting van woningen bij illegale drugsverkoop wordt met spoed doorgezet. Ten aanzien van jongeren wordt een krachtig preventiebeleid gevoerd. Coffeeshops bij scholen worden gesloten en coffeeshops in de grensstreek worden tegengegaan. De bestrijding van grootschalige wietteelt wordt geïntensiveerd; er komen geen experimenten en er wordt nauw samengewerkt met buurlanden in het grensgebied. Coffeeshops die zich niet houden aan de AHOJ-G criteria worden zonder pardon gesloten.
- De aanpak van de groeiende jeugdcriminaliteit vergt een bijzondere inzet ('lik op stuk' aanpak, uitbreiding sancties en gerichte aanpak risicogroepen, preventie door opvoedingsondersteuning, coaching, het voorkomen van schooluitval en het kordaat reageren op spijbelen).
- De aanpak van criminaliteit en overlastgevend gedrag heeft prioriteit. Een helder en doeltreffend beleid is gebaat bij de stroomlijning van alle (strafrechtelijke) maatregelen om gedrag te beïnvloeden (zoals voorwaardelijke veroordeling, voorwaardelijke sepo's en burgermeesterlijk bevel) volgens het Doe-Normaal model.
- 'Burgernet' wordt landelijk uitgerold.
- De aanpak van huiselijk geweld en van eengerelateerde misdrijven zal krachtig worden voortgezet en de opvang van slachtoffers en van hun kinderen zal worden verbeterd.

Bijlage 2 Nota Regionale Aanpak ROSA

Bijlage 3 Lokaal Educatieve Agenda